

การประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ประมวล ดอยฟ้า
เบญจา ขวัญยืน
จารุวัลย์ เกตุพรหม
มนัส ภูมิวัฒน์
สุริยา จันทร์แก้ว

63098503

LC

1043

ก491

2041.

บันทึกประวัติการประเมิน	เรียนอาจารย์
วันลงทะเบียน.....	14 ก.ค. 2541
เลขทะเบียน.....	41001
เลขเรียกหนังสือ.....	13
เลขเรียกหนังสือ.....	41001

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ชื่อเรื่อง : การประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
(สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ผู้ศึกษา : นายประมวล ลอยฟ้า นางเบญจา ขวัญยืน นางจารุวัลย์ เกตุพรหม
นางมนัส ภูมิวัฒน์ นางสุริยา จันทรแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี อ่อนสวัสดิ์

ประเภทบทนิพนธ์ : การศึกษากันทั่วด้วยตนเอง กศ. ม. (การบริหารการศึกษา) , 2541

การศึกษาในครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ได้แก่ ประเมินนโยบายเชิงปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ประเมินความเข้าใจและความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อโครงการ และประเมินความเข้าใจและความร่วมมือของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 2) ประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน 3) ประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากผู้บริหารของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 44 คน อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 86 คน และกลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีจำนวน 4 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

- 1). การประเมินนโยบายเชิงปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการวางแผน และด้านการปฏิบัติงานตามแผน มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการประเมินผลมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2). การประเมินความเข้าใจและความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการทำความเข้าใจโครงการ ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาโครงการ และด้านการเอาใจใส่ในการตรวจสอบโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการเอาใจใส่ในการนิเทศโครงการ และด้านการประเมินผลและรายงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

3). การประเมินความเข้าใจและความร่วมมือของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านการทำความเข้าใจโครงการ ด้านความร่วมมือในการทำโครงการและด้านการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรายงานผลโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมาก

4). การประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับ กำไร / เท่าทุน / ขาดทุน ตลอดระยะเวลา 3 ปี (2537 - 2539) มีจำนวนโครงการที่ดำเนินการแล้ว มีกำไร คิดเป็นร้อยละ 79.82 โครงการที่ดำเนินการแล้ว เท่าทุน คิดเป็นร้อยละ 6.63 และโครงการที่ดำเนินการแล้ว ขาดทุน คิดเป็นร้อยละ 13.55

5). การประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน มีผลกระทบโดยมีระดับความคิดเห็นด้วยด้านบวกเกือบทุกข้อ ในระดับมาก

อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง “ การประเมิน
โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน(สอว.)ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ” แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี อ่อนสวัสดิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรภรณ์ อ่อนแสง)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการจังหวัดสุโขทัย

พฤษภาคม 2541

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำ ปรับปรุง และแก้ไขจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพวัถ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญญา เพียรสวรรค์ และดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ที่ได้ให้คำแนะนำ เสนอแนะการตรวจแบบสอบถาม จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ คณะผู้ศึกษาขอกราบอนุชา พระคุณ บพการี และบรรพจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนการศึกษาโดยตลอด

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1.	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการประเมิน.....	3
	ความสำคัญของการประเมิน.....	4
	ขอบเขตของการประเมิน.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการประกอบอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน.....	7
	อาชีพอิสระกับการพัฒนาคุณภาพมนุษย์.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพอิสระของกรมส่งเสริมการค้า.....	8
	ความหมายของอาชีพอิสระ.....	9
	หลักของการประกอบอาชีพอิสระ.....	9
	หลักเกณฑ์การประกอบอาชีพอิสระ.....	10
	การนำการประกอบอาชีพอิสระสู่การปฏิบัติ.....	11
	การประกอบอาชีพอิสระกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.....	12
	การบริหารงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน.....	18
	ขั้นตอนการบริหารงานการประกอบอาชีพอิสระ.....	19
	การบริหารงานการเงินและบัญชี.....	27
	ครูที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน.....	28
	แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3.	วิธีดำเนินการประเมิน.....	41
	รูปแบบการประเมินโครงการ.....	41
	วิธีดำเนินการประเมิน.....	43

สารบัญ (ต่อ)

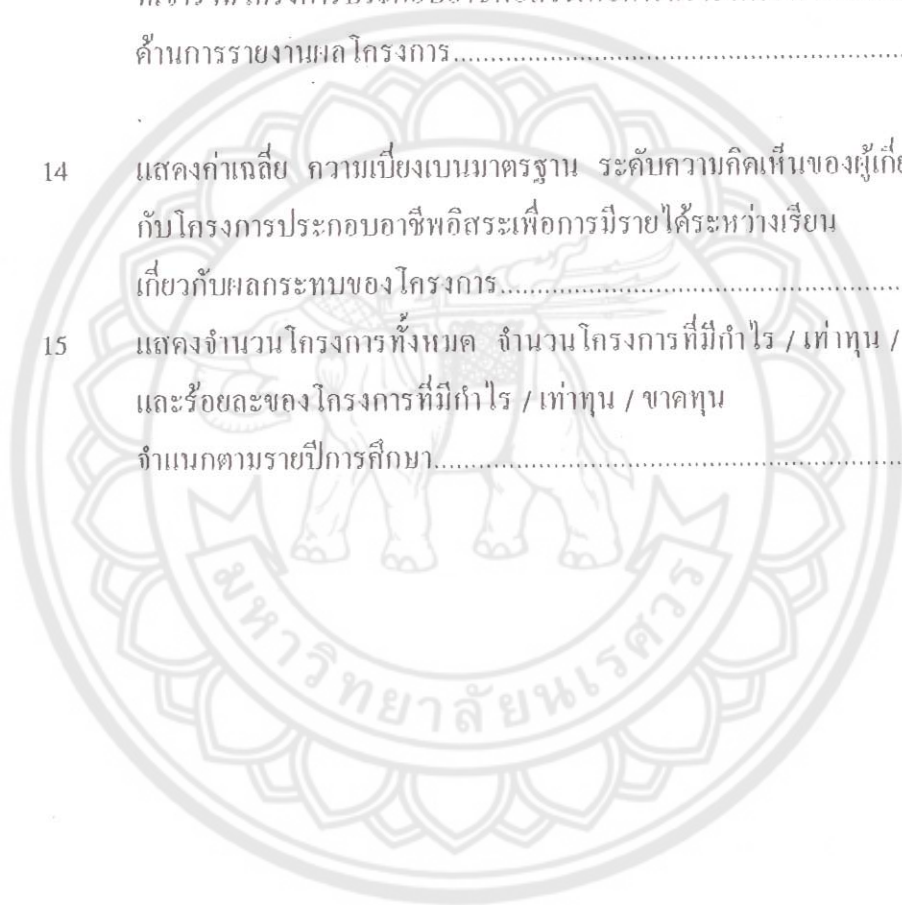
บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
วิธีสร้างเครื่องมือการประเมิน.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
ความมุ่งหมายของการประเมิน.....	66
วิธีดำเนินการประเมิน.....	66
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	66
- การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
สรุปผลการประเมิน.....	68
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	73

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกรายปีการศึกษา.....	2
2	แสดงเงินอุดหนุนที่ได้รับ เงินที่นักเรียนยื่นทำโครงการ เงินคงเหลือ และร้อยละของเงินคงเหลือ จำแนกรายปีการศึกษา.....	3
3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
4	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตาม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการวางแผน.....	49
5	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตาม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการปฏิบัติงานตามแผน.....	50
6	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตาม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการประเมินผล.....	51
7	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเข้าใจของอาจารย์ที่ปรึกษา โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน.....	52
8	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ความเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและนิเทศของอาจารย์ที่ปรึกษาตาม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อ การมีรายได้ระหว่างเรียน.....	53
9	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ ปรึกษามตาม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการประเมินผลและรายงาน.....	55
10	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเข้าใจของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน.....	56
11	แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้า ร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านความ ร่วมมือในการทำ โครงการ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการปฏิบัติงาน	59
13	แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการรายงานผลโครงการ.....	60
14	แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ.....	61
15	แสดงจำนวนโครงการทั้งหมด จำนวนโครงการที่มีกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน และร้อยละของโครงการที่มีกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน จำแนกตามรายปีการศึกษา.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมโดยทั่วไป มักยึดถือว่า การประกอบอาชีพเริ่มขึ้นเมื่อจบการศึกษา ความคิดนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการแยกการศึกษาเล่าเรียน กับ การประกอบอาชีพ ออกจากกัน โดยถือว่า การศึกษาคือการเตรียมคนเพื่อประกอบอาชีพ ถ้ามีการศึกษาคือย่อมจะมีอาชีพที่มั่นคงและมั่นคงในอนาคต วิชาที่เรียนหลาย ๆ วิชา ไม่ใช่สิ่งที่มีความหมายและหรือมีประโยชน์ในปัจจุบัน แต่จะเป็นการเตรียมการเพื่ออนาคตที่มาไม่ถึงและเป็นไปในลักษณะเรียนให้มาก เรียนทุกอย่างที่คิดว่าจำเป็น โดยมุ่งการเรียนรู้ทฤษฎี เนื้อหา สารมากกว่าการนำสิ่งที่เรารู้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง คุณค่าของการศึกษาเล่าเรียนจึงอยู่ที่ความสามารถในการเรียนรู้ หลักการ วิธีการ เนื้อหา สาร ซึ่งวัดได้จากผลการสอนมิใช่ความสามารถในการดำรงชีวิตจริง

โดยความเป็นจริง การเตรียมตัวเพื่ออนาคตเป็นสิ่งที่ดี แต่หากสามารถนำความรู้ และมวลประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน และมีความหมายไปพร้อมกันก็น่าจะเป็นหลักประกันที่แน่นอนกว่าการเตรียมสิ่งสำเร็จรูปเพื่ออนาคต

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) นโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของกรมสามัญศึกษา ต่างมุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อชีวิตและสังคมให้เยาวชนของชาติ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีวัฒนธรรม คุณธรรม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งตนเองและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพรวมทั้งสามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในชีวิต ดังนั้น เมื่อนำแผนและนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาที่ได้กำหนด กิจกรรม และรายวิชาต่าง ๆ ให้เื้อต่อคุณลักษณะดังกล่าวไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งในโครงสร้างนั้น ได้จัดการเรียนการสอนแยกเป็นแต่ละรายวิชา ทำให้ผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ ความสัมพันธ์หรือจุดมุ่งหมายที่เื้อซึ่งกันและกันได้ยาก

แนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนจากรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะบูรณาการ ตามหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรได้ก็คือ การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ความรู้ และทักษะ หลายอย่างประกอบกันเช่น การคำนวณการเงินและบัญชี การใช้ภาษาในการสื่อสาร การประดิษฐ์ การจัดการการบริหาร การผลิต เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนมั่นใจในคุณค่าของการเรียนว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง มั่นใจในศักยภาพของงาน รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแหล่งวิชา รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักสร้างงาน และมีคุณธรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

กรมสามัญศึกษา จึงได้สนองนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยการสนับสนุนด้านเงินทุนอุดหนุนการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ของนักเรียนให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนและได้เสนอแนวทางการจัดโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยให้นักเรียนรวมเป็นกลุ่ม ในลักษณะ บริษัท ห้างหุ้นส่วน เพราะการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นระบบ รู้จักการทำงานร่วมกัน มีการวางแผนมีการประชุมอภิปรายและเสนอเหตุผลเพื่อหาข้อยุติสามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพ และมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต นอกจากนี้ ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม ความรับผิดชอบ ขยันประหยัด ซื่อสัตย์และอดทน ตลอดจนการปรับเปลี่ยน ทักษะ ทักษะของนักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครอง ต่อการประกอบอาชีพอิสระด้วย

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานีได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนจากกรมสามัญศึกษา เป็นครั้งแรก ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 6 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 9 โรงเรียน และ ในปีการศึกษา 2536 อีกจำนวน 7 โรงเรียน รวมในระหว่างปีการศึกษา 2534 - 2536 มีจำนวนโรงเรียนที่ได้รับเงินสนับสนุนทั้งสิ้น 22 โรงเรียนละ 70,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,540,000 บาท

จากข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาการดำเนินงานทั้ง 22 โรงเรียนในช่วงปีการศึกษา 2537 - 2539 สามารถแสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 1 - 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	นักเรียนทั้งหมด	คาดว่าจะเข้าร่วมโครงการ	คิดเป็นร้อยละ	เข้าร่วมโครงการจริง	คิดเป็นร้อยละ
2537	22,824	3,080	13.49	1,915	8.39
2538	24,726	3,080	12.46	1,595	6.45
2539	25,156	3,080	12.24	1,620	6.43

ตารางที่ 2 เงินอุดหนุนที่ได้รับ เงินที่นักเรียนยื่นทำโครงการ เงินคงเหลือ และร้อยละของ
เงินคงเหลือ จำแนกรายปีการศึกษา

ปีการศึกษา	ได้รับเงิน อุดหนุน (บาท)	นักเรียนยื่นทำ โครงการ (บาท)	จำนวน โครงการ	คงเหลือเงิน (บาท)	คิดเป็น ร้อยละ
2537	1,540,000	1,190,470	168	349,530	22.70
2538	1,540,000	305,660	102	1,234,340	80.15
2539	1,540,000	343,274	62	1,196,726	77.71

แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุโขทัย

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจริงมีประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนที่คาดว่าจะเข้าร่วมโครงการ โดยได้รับเงินอุดหนุนโครงการคนละ 500 บาท และจากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า จำนวนเงินอุดหนุนโครงการที่โรงเรียนได้รับ และที่นักเรียนยื่นทำโครงการนั้นยังมีเงินคงเหลืออีกจำนวนมาก และจำนวนโครงการมีแนวโน้มลดลงทุกปี ส่วนเงินคงเหลือมากขึ้นทุกปี

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่าการดำเนินโครงการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คณะผู้ประเมินจึงต้องการประเมินถึงความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการว่าได้มีการดำเนินการ และผลักดันให้เกิดแนวทางอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนดังกล่าวแล้วข้างต้น และผู้กำกับงบประมาณของกรมสามัญศึกษาที่ได้สนับสนุนโครงการอย่างจริงจัง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เพื่อจะนำผลที่ได้จากการประเมิน เสนอผู้บริหารและคณะกรรมการโครงการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพัฒนาปรับปรุง แก้ไขโครงการให้เกิดประสิทธิผล บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในชาติให้สามารถดำรงตนอยู่ในสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการประเมิน

1. เพื่อประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.ร.) ได้แก่

- 1.1 ประเมินนโยบายเชิงปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน
- 1.2 ประเมินความเข้าใจและความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อโครงการ
- 1.3 ประเมินความเข้าใจและความร่วมมือของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2. ประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร / เท่าทุน/ขาดทุน
3. ประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว
ชุมชนและสังคม

ความสำคัญของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการดำเนินงานตามโครงการให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่มีมุ่งหวังไว้นาน้อยเพียงใดอันจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนแก่ผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียน ให้สามารถดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจที่จะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ความร่วมมือด้านการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนได้บรรลุเป้าหมายต่อไป

ขอบเขตของการประเมิน

1. การประเมินครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย แบ่งออกเป็น

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน มุ่งศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย 3 ด้าน คือ

- 1.1.1 ด้านการวางแผน
- 1.1.2 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน
- 1.1.3 ด้านการประเมินผล

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ มุ่งศึกษาระดับความเข้าใจ และความเอาใจใส่ต่อสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย 3 ด้าน คือ

- 1.2.1 ด้านความเข้าใจโครงการ
- 1.2.2 ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและนิเทศโครงการ
- 1.2.3 ด้านการประเมินผลและรายงาน

1.3 นักเรียนที่ทำโครงการ มุ่งศึกษาระดับความเข้าใจและสภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย 4 ด้าน คือ

- 1.3.1 ด้านการทำความเข้าใจโครงการ
- 1.3.2 ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ
- 1.3.3 ด้านการปฏิบัติงาน
- 1.3.4 ด้านการรายงานผลโครงการ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น

2.1 ประชากร ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 22 โรงฯ ละ 2 คน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการสอ. รวม 44 คน

2.1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ สอ. 22 โรงเรียน รวม 86 คน

2.1.3 นักเรียนที่ทำโครงการ สอ. 22 โรงเรียน รวม 1,620 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 นักเรียนที่ทำโครงการ โดยใช้วิธีสุ่มแบบโควต้าโรงเรียนละ 10 คนจากประชากร 1,620 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในค้างนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่สถานภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ (สอ.) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย แบ่งเป็น

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย
2. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ
3. นักเรียนที่ทำโครงการ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ 1) ความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อนโยบาย/ทิศทางโครงการ(สอ.) 2) จำนวนโครงการที่ได้รับกำไร/ทำทุน/ขาดทุน 3) ผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัวชุมชน และสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวม วิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างมีระบบ เพื่อบ่งชี้ถึง จุดเด่น จุดด้อย ของโครงการในทุกๆขั้นตอน เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน หรือยุติการดำเนินงาน

2. ความพยายามในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความตั้งใจ ความเอาใจใส่และความร่วมมือในการปฏิบัติงานตอบสนองต่อนโยบาย / ทิศทาง ของโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3 . บุคลากร หมายถึง

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือบุคคลผู้ทำหน้าที่เสมือนผู้ช่วยผู้บริหาร ที่รับผิดชอบโครงการนี้

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ได้แก่ อาจารย์ที่ทำหน้าที่แนะนำชี้แจงตลอดจนส่งเสริมสนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ ติดตาม และทำงานร่วมกับนักเรียนที่ทำโครงการอย่างใกล้ชิด

2.3 นักเรียนที่ทำโครงการ ได้แก่ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการประกอบอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการทำโครงการ สอศ.

4. นโยบาย/ทิศทาง หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวคำเนินการ ให้เป็นไปในแนวเดียวกันเช่นนโยบายของกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

5.การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน หมายถึง การรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน โดยจัดตั้งบริษัทจำลองหรือหุ้นส่วน มีการวางแผน การจัดการ และดำเนินการค้าของกลุ่มของตนเองตามสภาพ เวลา กำลัง และความสามารถ จนก่อให้เกิดคุณธรรม มีวินัยรักการทำงาน รู้จักการทำงานร่วมกัน และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

6. การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอศ.) หมายถึง กระบวนการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีระบบถูกต้องตามหลักเกณฑ์จนบังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามธรรมชาติของกรมสามัญศึกษา เป็นการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ทางอาชีพแก่นักเรียนตามความสนใจของนักเรียนให้นำไปสู่การมีรายได้ รู้จักประจักษ์ปริญญากัน รู้จักการพัฒนางาน รู้จักแก้ปัญหา และมีรายได้จากผลผลิตการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ควรมีกำไรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 บาทต่อปี

7. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน จากกรมสามัญศึกษา ในปีการศึกษา 2537 ถึง 2539 จำนวน 22 โรงเรียน

8. ผลกระทบ หมายถึง ผลข้างเคียงที่ได้รับภายหลังจากการดำเนินโครงการ ซึ่งส่งผลต่อตัวนักเรียน ครอบครัว ชุมชนและสังคม เช่น ความรับผิดชอบ ความประพฤติ ฯ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษครั้งนี้ คณะผู้ประมินได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการประกอบอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
2. การบริหารงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการประกอบอาชีพเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน อาชีพอิสระกับการพัฒนาคุณภาพมนุษย์

โกวิท วรพิพัฒน์ (2534) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพเยาวชนเพื่ออนาคตของชาติว่า “ การศึกษา แปลว่า การพัฒนาวิชาหนังสือ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเท่านั้น การวัดว่าใครมีการศึกษามากน้อยเพียงใด จะต้องวัดว่าผู้นั้นมีความขยัน มีความรับผิดชอบ คิดเป็น ทำเป็น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรม ศีลธรรม มีความสามารถในการดำรงชีวิตเพียงใด และมีความสามารถในการนำความรู้มาใช้กับชีวิตและสังคมเพียงใด ด้วย.....การเรียนการสอนในโรงเรียนควรเน้นระบบการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกเป็นคนที่ระบบ เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยให้อยู่ในสายเลือด ส่วนการศึกษาทั้งระบบควรให้นักเรียน ชุมชน มีส่วนรับผิดชอบ จะได้รู้จักตนเองและชุมชน มีความมั่นใจและภูมิใจในหมู่คณะ ในชุมชน อันเป็นการนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่มีอิสระ มีความรับผิดชอบ.....”

โกวิท ประวาลพุดักษ์ (2534) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ คุณภาพและสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ในอนาคตว่า จะต้องประกอบไปด้วย

- (1) คิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นระบบ
- (2) วางแผนอย่างมียุทธศาสตร์
- (3) ปรับได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ซึ่งนอกจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการแล้ว การจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น การทำงานอาชีพอิสระในโรงเรียนจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ในด้านการสร้างงานที่มีคุณภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรม การวิจัยของ อาทร จันทวิมล (2531 : 5) พบว่า ตลาดแรงงานต้องการผู้ที่มีบุคลิกดี มีความอดทนและขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต รู้จักคิด รับผิดชอบ รอบรู้สิ่งทันสมัย เฉลียวฉลาด ไม่ขาดมนุษยสัมพันธ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ปรับปรุง และทำงานได้ผลมีประสิทธิภาพเพิ่ม จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมการทำงานอาชีพอิสระ สามารถสร้างคุณสมบัติดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนมากกว่าการเรียนในห้องเรียนมาก

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพอิสระของกรมสามัญศึกษา

การส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีแนวคิด ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา , หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 16)

(1) เป็นกิจกรรมของนักเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียน สร้างนิสัย ทัศนคติ รู้จักคิด ทำและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ ประกอบอาชีพสุจริตโดยเน้นอาชีพอิสระให้รู้จักคิดงานมากกว่าความใส่ใจในอาชีพรับจ้าง

(2) เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รู้จักคุณธรรม ด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำงานร่วมกันของนักเรียน จนเกิดคุณลักษณะความเป็นผู้มีคาราบารับผิดชอบ ความมีวินัย ความประหยัด ความซื่อสัตย์ในตนเอง มีใจกว้างสอนของบิดา มารดา และครูฝ่ายเดียว

(3) การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสภาพปัญหาสังคมปัจจุบัน เป็นวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาวางงาน เป็นกระบวนการฝึกทักษะนิสัยใฝ่หาความรู้ ก้าวไกล ก้าวคิด ก้าวตัดสินใจ และกล้าทำอย่างมีข้อมูลที่ลำดับขั้นตอน และจิตใจที่พร้อมที่เริ่มต้นใหม่ได้อีกหลังจากวิเคราะห์ผลได้ ผลเสีย จากประสบการณ์ของตนเอง

(4) การพัฒนากิจกรรมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นการริเริ่มงานจากนโยบายของกรมสามัญศึกษา โดยเริ่มจากเป็นกิจกรรมอิสระตามความสนใจ ใฝ่หาความรู้และเห็นประโยชน์จากการทำงาน ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็เริ่มพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจในทุกส่วนของกิจกรรม โดยเลือกเนื้อหาและประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ดำเนินกิจกรรมหลายรูปแบบ ประยุกต์เป็นกิจกรรมเสริมในกิจกรรมต่างๆ ในหลักสูตร เช่น กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมเนตรนารี กิจกรรมพิศม เป็นต้น

ความหมายของอาชีพอิสระ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “อาชีพ” โดยทั่วไปแล้วย่อมหมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อให้มีรายได้ ในการเลี้ยงชีพ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ อาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง

1. อาชีพอิสระ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า อาชีพอิสระไว้ว่า “งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง” ซึ่งก็หมายถึง อาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีการวางแผน การจัดการและการดำเนินการด้วยตนเอง ทั้งนี้กิจกรรมอาจใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถและทุนทรัพย์ โดยแบ่งเป็น

1.1 อาชีพผู้ผลิต ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินกิจการผลิตชิ้นงานเพื่อจำหน่าย เช่น งานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ฯลฯ เป็นต้น

1.2 อาชีพบริการ ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินการได้อำนวยความสะดวกหรือให้บริการแก่ผู้บริโภค เช่น ช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์ แม่ค้า ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย ฯลฯ เป็นต้น

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพใดก็ตาม ที่ผู้ประกอบอาชีพไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการเอง แต่ทำงานภายใต้ระบบหรือข้อกำหนดของหน่วยงานหรือนายจ้างที่ตนสังกัดอยู่ เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ พนักงานห้างร้าน บริษัท ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับความหมายการประกอบอาชีพอิสระของกรมสามัญศึกษา คือ การรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน โดยมีการวางแผน การจัดการ และดำเนินการด้วยกลุ่มตนเอง ตามสภาพเวลา กำลัง ความสามารถจนก่อให้เกิดคุณธรรม มีนิสัยรักการทำงานและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

หลักของการประกอบอาชีพอิสระ

ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของกรมสามัญศึกษา มีหลักการที่สอดคล้องกับการดำเนินการดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษาเพื่อชีวิต ชุมชน และสังคม
2. หลักการพึ่งตนเองและควมมีอิสระแก่ตนเอง
3. หลักการจัดการ นำความรู้ และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
4. หลักการเรียนรู้จากสภาพปัญหา สิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติจริง
5. หลักการตัดสินใจในการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

หลักเกณฑ์การประกอบอาชีพอิสระ

ตามประกาศของกรมสามัญศึกษา เป็นหลักเกณฑ์ตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ณ วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2533 ได้ประกาศไว้ดังนี้

1. โรงเรียนตั้งคณะกรรมการขึ้นประมาณ 7 คน มีหัวหน้าสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายและการดูแลรักษาเงิน รวมทั้งส่งเสริมและพิจารณาอนุมัติโครงการกรรมการควรเป็นข้าราชการครูในโรงเรียน 3 คน และเป็นบุคลากรนอกโรงเรียน 3 คน คือ นักการธนาคาร นักธุรกิจ และผู้นำชุมชน
2. ให้นักเรียนของแต่ละโรงเรียนรวมกลุ่มกัน ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เสนอโครงการอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติและจัดสรรเงินตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้จ่ายเงินที่นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมลงทุนตามความสามารถของแต่ละคนก่อน หากเหลืออย่างไรจึงให้นักเรียนเสนอต่อ คณะกรรมการพิจารณาให้ยืมเงินจากทุนโรงเรียนมีอยู่ แต่ทั้งนี้จะยืมได้ไม่เกินคนละ 500 บาท หากนักเรียนไม่รวมกลุ่มกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ยืมเงินทุน
3. ในการยืมเงินทุนให้มีข้อตกลงกำหนดเวลาชำระเงินหรือทยอยส่งคืนให้โรงเรียนเพื่อใช้เป็นทุนส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป
4. โรงเรียนจัดให้มีที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้รู้ในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ คุณครูคุณธรรมในการทำงาน การปฏิบัติงานตามโครงการ การทำงานอย่างมีระบบ การทำบัญชีการประชุมปรึกษาหารือการบันทึกข้อตกลงและมีการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น ๆ ของนักเรียน อาจตั้งครูอาจารย์หรือผู้ที่เห็นสมควรคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้
5. ให้นักเรียนส่งโครงการที่คณะกรรมการอนุมัติและรายงานผลตามโครงการให้จังหวัด เขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษาทราบ เพื่อพิจารณาหาทางสนับสนุนและเผยแพร่ต่อไป ในกรณีที่นักเรียนนำเงินไปดำเนินการตามโครงการแล้วขาดทุนหรือไม่สามารถนำเงินที่ยืมไปส่งคืนเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วให้โรงเรียนเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการ แล้วรายงานให้กรมสามัญศึกษาทราบ
6. ให้กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาและจังหวัด นิเทศ ติดตามผล ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการแล้วรายงานผลการดำเนินงาน เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

การนำการประกอบอาชีพอิสระสู่การปฏิบัติ

1. การกำหนดให้มีนักการธนาคาร นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการนั้น เป็นการกำหนดโครงสร้างแนวปฏิบัติงาน บนพื้นฐานการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จึงเป็นภาระของผู้นำหน่วยงานทางการศึกษาที่ต้องศึกษาหาวิธีที่เหมาะสมในการชักชวนโน้มน้าวนายแพทย์การบุคคล โดยเฉพาะผู้นำชุมชนและผู้รู้ทางการเงินและเศรษฐกิจเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจกรรม ส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
2. การกำหนดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นบริษัท เป็นชมรม ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เป็นการกำหนดกรอบไว้ให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยร่วมคิดร่วมทำงานกับคนอื่น ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดปรับปรุงตนได้หลายแง่มุม อีกประการหนึ่ง โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันว่า การเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้คนไทยทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่ตรงกับสภาพความต้องการจำเป็นของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดระบบการจัดการ ระบบการวางแผนงาน ระบบการปรึกษาหารือ ระบบการประชุม ระบบอภิปรายเสนอเหตุผลข้อมูลเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งจะเป็นขั้นตอนและกระบวนการทำงานที่ทำให้เกิดระบบการบันทึกช่วยจำข้อตกลงต่าง ๆ ไม่เหมือนกับงานเดี่ยว ๆ คนเดียวที่คิดจะเลิกทำเมื่อไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีระบบ จะเห็นได้ว่า การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหมู่คณะและสังคมมากขึ้น อันเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย
3. การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมอาชีพอิสระในโรงเรียน ควรคำนึงถึงคุณภาพการจัดการศึกษา กล่าวคือ การดูแลและส่งเสริมกิจกรรมต้องไม่ทำให้นักเรียนเสียผลการเรียน ลักษณะกิจกรรมอาชีพควรเป็นกิจกรรมง่าย ๆ มีกระบวนการไม่สลับซับซ้อน ดำเนินกิจกรรมตามโครงการในระยะสั้น ๆ เป็นการลงทุนน้อยแต่ได้ผลลัพท์เร็ว เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนไม่ควรเป็นกิจกรรมที่ใหญ่โตที่ต้องลงทุนสูงจนก่อให้เกิดความกังวลแก่นักเรียน
4. การจัดการเรียนการสอนในกระบวนการบริหารหลักสูตร เพื่อสร้างคุณลักษณะในการคิดสร้างงานของนักเรียน มีแนวทางในการเสริมสร้างกิจกรรม ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระดังนี้
 - 4.1 กิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาในหลักสูตร ผู้สอนอาจคิดกิจกรรมในรายวิชาของตนเองกำหนดกิจกรรมไว้ในแผนการสอน โดยกำหนดวิธีการประเมินผลอัตราการให้คะแนนตามสัดส่วนในการประเมินผล

4.2 ส่งเสริมให้มีในกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในสถานศึกษามีกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือยุวภาษา หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์ ชุมชนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ชุมนุมการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพอิสระ (การเกษตร คหกรรม ศิลปกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ) โดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษากิจกรรม ติดตามผล และประเมินผล กิจกรรม

4.3 กิจกรรมอิสระ ที่กำหนดเวลาไว้ในหลักสูตร โรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียนผู้สนใจประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนตามความสมัครใจ สนับสนุนให้อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการเป็นผู้นิเทศ ติดตาม และรวบรวมผลงานและเอกสารต่าง ๆ ตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

4.4 กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมตามโอกาสและวาระที่เหมาะสม ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดได้ เช่น กิจกรรมแสดงผลผลิต ผลงานที่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องภาคภูมิใจ นอกจากนั้นเป็นการหารายได้แล้วควรเป็นกิจกรรมการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมอาชีพอิสระในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

การประกอบอาชีพอิสระกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533

การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมาจัดเป็นประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนได้ฝึกงานอาชีพอย่างครบวงจรให้มีรายได้ระหว่างเรียน มุ่งเน้นคุณธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างสอดคล้อง สัมพันธ์กับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ทุกระดับ จะเห็นได้จาก จุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. หลักการของหลักสูตร ซึ่งมีหลักการทั้งหมด 3 ข้อ และ ข้อที่มุ่งส่งเสริมการประกอบอาชีพทั้ง 2 ระดับ ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ 1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง

ข้อ 2. เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ 1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถ นำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

ข้อ 2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือ การศึกษาต่อ

ตามหลักการดังกล่าวเมื่อโรงเรียนได้บริหารหลักสูตร โดยการจัดให้ผู้เรียนประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ผู้เรียนจะค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจและมีทักษะในการประกอบอาชีพด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพท้องถิ่นต่อไป

2. จุดหมายของหลักสูตร เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ มีดังนี้
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ 6. มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด และความสนใจของตนเอง

ข้อ 7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพมีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ 7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

ข้อ 8. มีนิสัยรักการทำงานเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ

3. โครงสร้างของหลักสูตร มีการแบ่งโครงสร้างตามลักษณะวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี แต่ได้แบ่งตามลักษณะการจัดในโรงเรียน อาจจะแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1 วิชาสามัญ มีทั้งกลุ่มภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ พละนาฏศิลป์ศึกษา และสังคมศึกษา ทุกรายวิชามุ่งหวังที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเองและบางรายวิชา นักเรียนยังสามารถประกอบอาชีพอิสระโดยตรงได้อีกด้วย เช่น

- ความรู้จากภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในการเขียนบทความ นวนิยาย รับจ้างสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ
- ความรู้จากภาษาต่างประเทศ นำไปใช้ในการเป็นมัคคุเทศก์ หรือการแปลเอกสาร
- ความรู้จากคณิตศาสตร์ นำไปใช้ในการเป็นนักบัญชี นักสถิติ นักคอมพิวเตอร์
- ความรู้จากวิทยาศาสตร์ นำไปใช้ในการเป็นนักประดิษฐ์ นักทดลอง
- ความรู้จากศิลปะศึกษาและศิลปะ นำไปใช้ในการเป็นนักแสดง นักดนตรี นักออกแบบ นักเขียนโปสเตอร์ หรือประติมากรรม ศิลปะจำหน่าย เป็นต้น

อนึ่งในการประกอบอาชีพใด ๆ นั้นผู้ประกอบการจะต้องใช้ความรู้พื้นฐานในวิชาสามัญนำไปประยุกต์ใช้ด้วย เช่น อาชีพธุรกิจ ต้องใช้ความรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปศึกษาบางแขนง หรืออาจต้องใช้ความรู้ในวิชาพลานามัยด้วยในบางกรณี โดยใช้ประกอบกับวิชาชีพธุรกิจ ในการจัดการ การขาย การตลาด และการผลิต ตลอดจนการตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจึงควรดำเนินการให้ครูผู้สอนในวิชาสามัญได้ตระหนักในความสัมพันธ์ของวิชาดังกล่าวแล้วนำไปสอนนักเรียนให้เห็นคุณค่าและปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

3.2 วิชาชีพ เป็นวิชาเลือกเสรี แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

3.2.1 กลุ่มงานผลิต

3.2.2 กลุ่มงานบริการ

3.2.3 กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ

3.2.4 กลุ่มงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน

กลุ่มงานผลิตและงานบริการ ทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีรายวิชาให้เลือกอย่างกว้างขวางทั้งอาชีพเกษตร ข่างอุตสาหกรรม อหกรรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรมและอื่น ๆ วิชาเหล่านี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ทักษะการผลิต บริการ การตลาด และการจัดทำบันทึกการปฏิบัติงาน การทำบัญชี เป็นต้น วิชาเหล่านี้จะช่วยฝึกให้นักเรียนสามารถคิดวางแผน การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนได้เป็นอย่างดี

กลุ่มงานเสริมงานผลิตและงานบริการ วิชาอาชีพในกลุ่มนี้ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตัดสินใจ ด้านการจัดการและการตลาด เป็นการเสริมให้งานผลิตและงานบริการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นเช่น รายวิชาการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก งานบัญชีต่างๆ กฎหมายพาณิชย์

กลุ่มงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน กลุ่มวิชานี้มีเพียงรายวิชาเดียว คือ ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ...เป็นรายวิชาเพื่อการประกอบอาชีพระหว่างเรียน ผู้เรียนจะต้องผ่านรายวิชาอาชีพที่มีเนื้อหาและทักษะตรงกับรายวิชานี้มาก่อน และหรือโรงเรียนได้ตรวจสอบแล้วว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนวิชานี้ได้ โดยโรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ตามความเหมาะสมกับอาชีพที่เลือก ติดตามประเมินผลโครงการ และโรงเรียนจะต้องกำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนเพื่อให้คำปรึกษา นิเทศและติดตามประเมินผลการปฏิบัติโครงการ

ทั้งนี้อาจลงทะเบียนเรียนภายใน 1 ภาคเรียน หรือหลายภาคเรียนก็ได้ แต่เมื่อรวม 3 ปีแล้ว ต้องไม่น้อยกว่า 12 หน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่าง การจัดวิชาอาชีพกลุ่มที่ 4 งานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ.....

ภาคเรียนที่ 1 นักเรียนเลือกเรียนรายวิชา ช 0125 การเลี้ยงเป็ด

ภาคเรียนที่ 2 ต้องการเลือกเรียนงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพ การเลี้ยงเป็ด โดยเสนอโครงการต่อคณะกรรมการดำเนินการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ การติดตาม ประเมินโครงการ การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ฯลฯ เพื่อดำเนินการเรียนการสอนตามโครงการที่ เสนอ และหรือนักเรียนบางกลุ่ม บางคนซึ่งมีทักษะตรงกับรายวิชานี้มาก่อน โรงเรียนได้ตรวจสอบ แล้วว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนรายวิชานี้ ก็สามารถเสนอโครงการเรียนรายวิชา ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพได้เช่นเดียวกัน

อนึ่ง ถ้าโรงเรียนเห็นว่า ยังมีอาชีพที่นอกเหนือไปจากรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเพื่อให้ นักเรียนประกอบอาชีพอิสระได้อย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับท้องถิ่นมากขึ้น โรงเรียนก็สามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นได้ โดยการนำรายวิชาที่มีอยู่มาพัฒนาหรืออาจสร้างหลัก สูตรขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ ต้องเสนอกรมวิชาการ พิจารณาเห็นชอบ โดยผ่านกลุ่มโรงเรียน สำนักงาน สำนัศึกษาจังหวัด และเขตการศึกษา

3.3 กิจกรรม กิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร แบ่งเป็น

3.3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

3.3.2 กิจกรรมแนะแนวและหรือกิจกรรมแก้ปัญหาและหรือกิจกรรม พัฒนาการเรียนรู้

3.3.3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

กิจกรรมทั้ง 3 ลักษณะ โรงเรียนสามารถนำการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน มาจัดได้ในคาบกิจกรรมดังกล่าวตามความเหมาะสม เช่น ในคาบ กิจกรรมแนะแนว ครูแนะแนวสามารถให้คำปรึกษาและความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางด้านอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นต้น ในคาบกิจกรรมตามระเบียบ นักเรียนตัดสินใจเลือกกิจกรรมทาง ด้านอาชีพได้ ตลอดจนกิจกรรมอิสระของผู้เรียน นักเรียนสามารถรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระได้ เป็นต้น

จากความต้องการสัมพันธ์กันของหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งหลักการ จุดหมายโครงสร้าง กับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยสรุปโรงเรียนสามารถ ดำเนินการให้นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ เป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนรายวิชา กลุ่มงานผลิต งานบริการ งานเสริมการผลิตและ บริการในกรณีที่นักเรียนได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเลือกต่าง ๆ แล้ว นักเรียนต้องการเรียนซ้ำใน รายวิชาเดิม เพื่อฝึกทักษะเพิ่มเติม และหรือเพื่อมีรายได้ระหว่างเรียนโรงเรียนก็ชอบที่จะกระทำได้

2. กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนรายวิชา ช 041 ปฏิบัติงานอาชีพซึ่งต้องเรียนอย่างน้อย 12 หน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องผ่านรายวิชาอาชีพที่มีเนื้อหาและทักษะตรงกับรายวิชานี้มาก่อน

และหรือโรงเรียนได้ตรวจสอบแล้วว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนรายวิชานี้ได้ โดยโรงเรียนต้องตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งมีครูที่ปรึกษาประจำตัวนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนด้วยกัน ทั้งนี้อาจลงทะเบียน ภายใน 1 ภาคเรียนหรือหลายภาคเรียนก็ได้

3. กลุ่มนักเรียนที่เลือกกิจกรรมตามโครงสร้างของหลักสูตร โดยโรงเรียนจัดคาบให้ นักเรียนได้มีการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

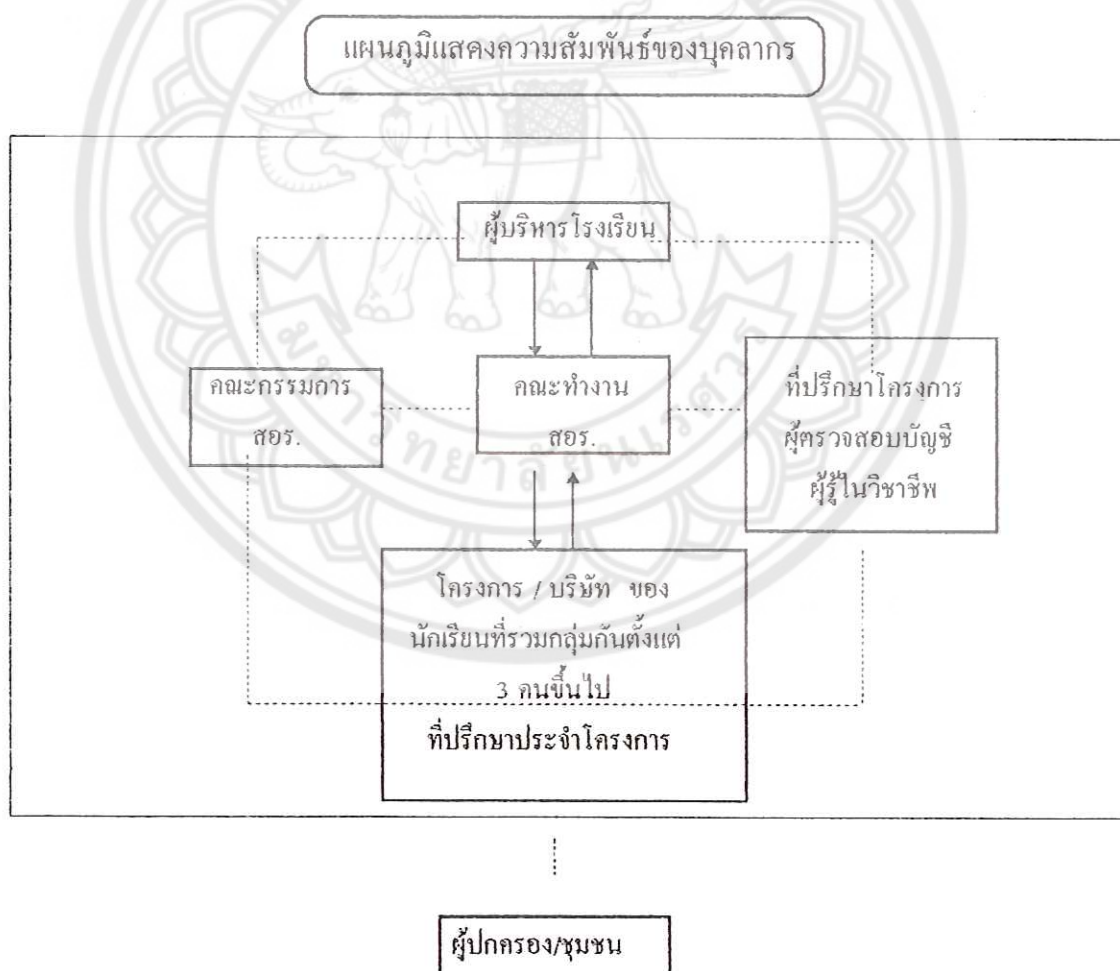
4. กลุ่มนักเรียนที่ทำกิจกรรมตาม โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการ มีรายได้ระหว่างเรียนของกรมสามัญศึกษา

ผังแผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรกับการประกอบอาชีพอิสระ

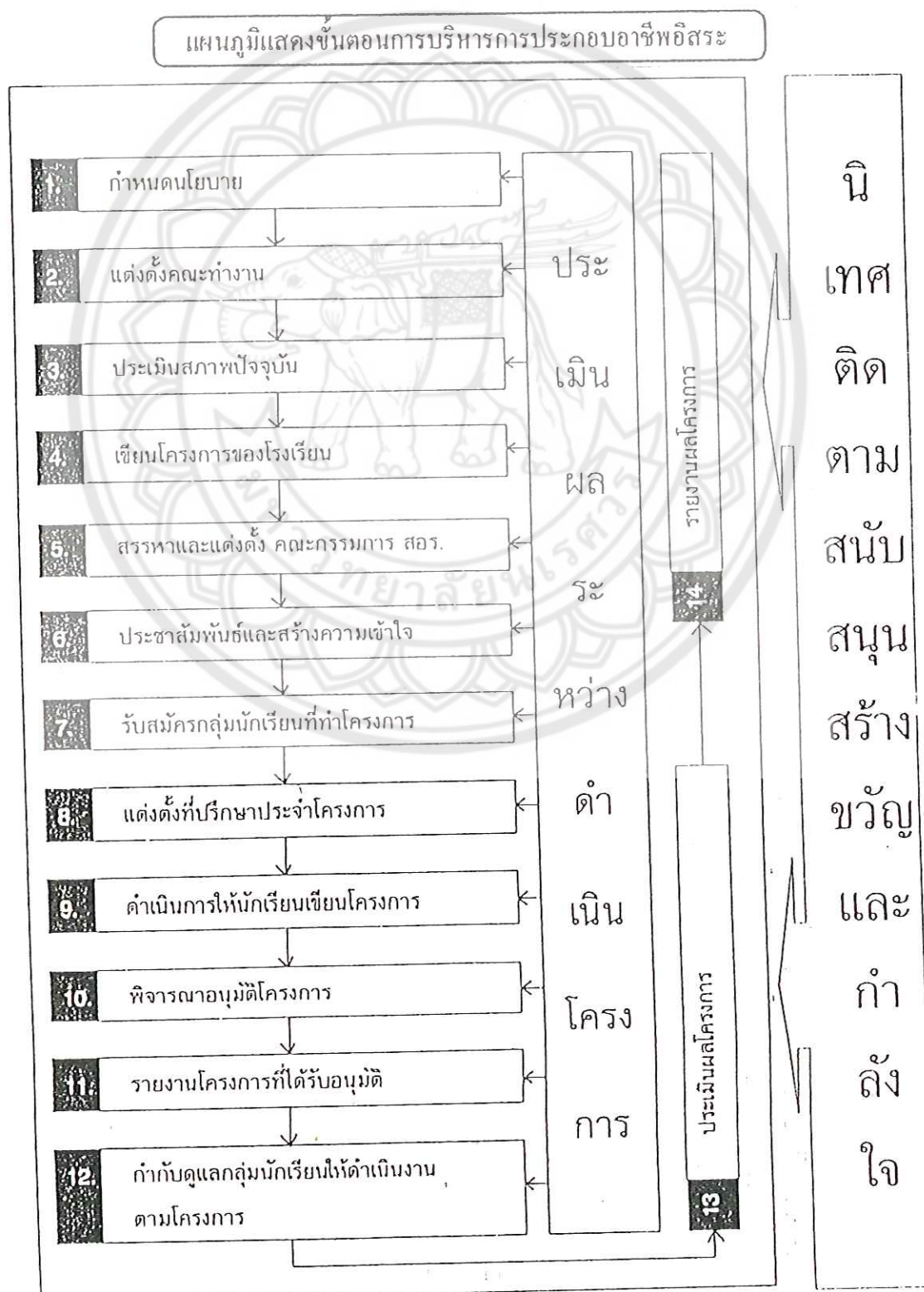
การบริหารงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

การดำเนินงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ตามทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษานั้น ผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีภาระหน้าที่ในการส่งเสริมให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ตลอดจนสภาพการเปลี่ยนแปลงของชาติบ้านเมือง และเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญตามบทบาทและดำเนินการหรือประสานให้บุคลากรทุกฝ่ายรู้ เข้าใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพ นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ คุณธรรม ไปใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสามารถพัฒนาตนเอง และสังคมสืบไปดังตัวอย่างแผนภูมिนี้

ขั้นตอนการบริหารงานการประกอบอาชีพอิสระ

ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์นั้น แนวทางหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการดำเนินการนั้น ได้นำหลักบริหารที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลมากำหนดเป็นแผนภูมิพร้อมทั้งรายละเอียดแต่ละขั้นตอนเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

1. การกำหนดนโยบาย

ผู้บริหารโรงเรียนและ หรือคณะทำงานการประกอบอาชีพอิสระร่วมกัน ศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายการศึกษา หลักสูตร ทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา รวมทั้งหลักเกณฑ์การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน แล้วแจ้งให้บุคลากรในโรงเรียนทราบโดยทั่วกัน

2. การแต่งตั้งคณะทำงาน

ก่อนจะดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนด โรงเรียนควรสรรหาและแต่งตั้งครู-อาจารย์ ตามความเหมาะสม เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งอาจตั้งเป็นคณะทำงานหรือบุคคลผู้รับผิดชอบโครงการ คนใดคนหนึ่งก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน แต่โรงเรียนพึงตระหนักว่าหากสามารถตั้งเป็นคณะทำงานร่วมรับผิดชอบโครงการ จะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลมากยิ่งขึ้น โดยบุคคลเหล่านี้มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกับผู้บริหารตามขั้นตอนการบริหารการประกอบอาชีพอิสระทุกขั้นตอน

3. การประเมินสภาพปัจจุบัน

การประเมินสภาพปัจจุบัน จะทำให้โรงเรียนและคณะทำงานได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัญหาอุปสรรค ลักษณะอาชีพในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพการจัดหลักสูตร รายวิชา กิจกรรมที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับการดำเนินการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ทั้งนี้ เพื่อนำสภาพดังกล่าวไปเป็นข้อมูล สำหรับการวางแผนเขียนโครงการอาชีพอิสระของโรงเรียนและเตรียมความพร้อมในการดำเนินการต่อไปสำหรับวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลนั้นโรงเรียนสามารถออกแบบสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต ประชุมศึกษาจากเอกสาร ตามควรแก่กรณี

4. การเขียนโครงการของโรงเรียน

เมื่อโรงเรียนได้ทราบข้อมูลจากการประเมินสภาพปัจจุบันแล้ว โรงเรียนและคณะทำงานควรนำข้อวิเคราะห์ เรียบเรียงและรวบรวมให้เห็นสภาพความพร้อมในด้านต่าง ๆ หรือปัญหาอุปสรรคแล้วนำมาวางแผนเขียนโครงการของโรงเรียน โดยระบุเหตุผลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนางานส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนในรูปของโครงการต่อไป

ในการวางแผนและเขียนโครงการนั้น โรงเรียนควรยึดหลักการร่วมคิดร่วมทำ โดยใช้แบบฟอร์มการเขียนโครงการของกรมสามัญศึกษาที่โรงเรียนใช้อยู่แล้ว

5. การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ผู้บริหารและหรือคณะทำงาน ควรสรรหา แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระขึ้น ประมาณ 7 คน ประกอบด้วย

5.1	ผู้บริหารโรงเรียน	ประธานกรรมการ
5.2	ครู-อาจารย์ในโรงเรียน	กรรมการ
5.3	ครู-อาจารย์ในโรงเรียน	กรรมการ
5.4	นักการธนาคาร	กรรมการ
5.5	นักธุรกิจ	กรรมการ
5.6	ผู้นำชุมชน	กรรมการ
5.7.	ครู-อาจารย์ในโรงเรียน	กรรมการและเลขานุการ

เหตุที่ให้มีนักการธนาคาร นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการด้วยนั้น เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีประสบการณ์พอที่จะพิจารณาได้ว่า โครงการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดรวมทั้งเป็นการระดมทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์มาช่วยเหลือโรงเรียน

คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ดังนี้

- 5.1 พิจารณาอนุมัติโครงการประกอบอาชีพอิสระที่นักเรียนเสนอ
- 5.2 ควบคุมการใช้จ่าย และดูแลรักษาเงิน
- 5.3 ส่งเสริม สนับสนุน สร้างขวัญ และกำลังใจ
- 5.4 นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน
- 5.5 พิจารณาอนุมัติและแก้ปัญหา ในกรณีที่นักเรียนดำเนินการตามโครงการแล้วขาดทุน หรือ ไม่สามารถนำเงินที่ยืมมาส่งคืนเมื่อสิ้นสุดโครงการ

6. การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ

การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมีจุดหมายเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ครู - อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ให้มีความรู้และตระหนักในความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระพร้อมที่จะให้การสนับสนุนส่งเสริมด้วยความเต็มใจ โดยโรงเรียนสามารถสร้างความเข้าใจได้ดังแนวดำเนินการต่อไปนี้

- 6.1 จัดเตรียมสื่อประกอบการชี้แจง เช่น คู่มือผู้บริหาร คู่มือครูที่ปรึกษา คู่มือนักเรียน ไปสเตอร์ วิดีทัศน์ แผ่นพับ เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 6.2 วิธีสร้างความเข้าใจ โรงเรียนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมชี้แจง การแจกเอกสารให้ความรู้ การเชิญวิทยากร การอภิปราย การจัดนิทรรศการ การทำหนังสือเวียนแจ้งเพื่อทราบ การจัดทำวารสารหรือสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน ฯลฯ

สำหรับการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องนั้น โรงเรียนควรพิจารณาเลือกดำเนินการตามความเหมาะสมดังนี้

- 6.2.1 การทำความเข้าใจแก่ ครู - อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินการชี้แจงพร้อมกันทั้งโรงเรียน หรือเฉพาะบุคลากรหลัก แล้วให้นำไปเผยแพร่ตามฝ่าย/งาน/หมวดวิชาของตนเอง
- 6.2.2 การทำความเข้าใจกับนักเรียน โรงเรียนดำเนินการชี้แจงพร้อมกันทั้งหมด หรือมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นไปเผยแพร่แก่นักเรียนในชั้นของตน
- 6.2.3 การทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนอาจประชุมผู้ปกครอง/ชุมชนเฉพาะเรื่อง หรือสอดแทรกในการประชุมหรือแจ้งผ่านทางสมาคมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน หรือแจ้งในระหว่างกิจกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมหรือให้นักเรียนนำไปเผยแพร่กับผู้ปกครองของตนเอง เป็นต้น

6.3 สารสำคัญที่โรงเรียนพิจารณาประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจในแต่ละกลุ่มนั้น จะแตกต่างกันออกไป ดังนั้น โรงเรียนควรพิจารณาเนื้อหาสาระในการทำความเข้าใจให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มบุคคลอย่างไรก็ตามมีเนื้อหาสาระหลักที่ทุกกลุ่มควรเข้าใจดังต่อไปนี้

- ความสำคัญและความจำเป็น
- ความหมาย หลักการ แนวคิด
- หลักเกณฑ์การประกอบอาชีพอิสระ
- อาชีพอิสระกับหลักสูตร
- นโยบาย แผน และโครงการของโรงเรียน
- ขั้นตอนและปฏิทินดำเนินงานที่ทุกคนควรทราบ
- บทบาท หน้าที่ ของคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
- คณะทำงาน ครู - อาจารย์ที่ปรึกษา
- ปัจจัยสนับสนุน เช่น แหล่งเงินทุน ครู - อาจารย์ที่ปรึกษา วัสดุอุปกรณ์
- ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ

7. การรับสมัครกลุ่มนักเรียนที่ทำโครงการ

หลังจากนักเรียนได้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของโรงเรียนจนเกิดความเข้าใจ และพร้อมที่จะรวมกลุ่มกันดำเนินการด้วยความสมัครใจแล้ว โรงเรียนโดยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ดำเนินการรับสมัครนักเรียน ตามแนวทางดังต่อไปนี้

7.1 เตรียมการรับสมัคร โดยวางแผนการรับสมัคร กำหนดเงื่อนไขการรับสมัคร การจัดทำใบสมัคร กำหนดวิธีการ และวันเวลา สถานที่ในการสมัคร

สำหรับเงื่อนไขการสมัคร เช่น ผู้สมัครควรเป็นนักเรียนระดับชั้นเดียวกันหรือต่างระดับชั้นที่มีความสนใจ ในด้านอาชีพอิสระร่วมกัน การรวมกลุ่มกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เป็นต้น

ในการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบวัน เวลา สถานที่ ตลอดจนเน้นสาระสำคัญของอาชีพอิสระ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และตัดสินใจรวมกลุ่มสมัคร เข้าร่วมโครงการของนักเรียนเพิ่มเติม และ / หรือในขณะเดียวกัน โรงเรียนอาจดำเนินการด้วยวิธีการอื่น ๆ เสริม เช่น ดิฉประกาศรับสมัคร กระจายเสียงตามสาย ประกาศหน้าเสาธง เป็นต้น

7.2 รับสมัคร

7.3 รวบรวมข้อมูลจากใบสมัครของนักเรียน เพื่อพิจารณาเสนอแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำกลุ่มของนักเรียนต่อไป

8. การแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำโครงการ

เมื่อกลุ่มนักเรียนได้เขียนใบสมัครแสดงความจำนงค์ที่จะรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระแล้ว ก่อนที่จะให้นักเรียนเขียนโครงการ คณะทำงานควรพิจารณารวบรวมใบสมัครของนักเรียนเพื่อ ดำเนินการแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำโครงการ โดยพิจารณาจากการได้มาของที่ปรึกษาโครงการ คือ

- นักเรียนเลือกครูที่ปรึกษาเอง แล้วโรงเรียนแต่งตั้ง
- โรงเรียนกำหนดครูที่ปรึกษาแล้วให้นักเรียนเลือก
- นักเรียนเขียนใบสมัครแล้วให้โรงเรียนแต่งตั้ง
- ครูเป็นผู้เลือกเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนเอง

หลังจากได้พิจารณาการได้มาของครูที่ปรึกษาและคณะทำงานควรคำนึงถึงเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

8.1 ที่ปรึกษาโครงการ อาจแต่งตั้งให้ประจำโครงการละ 1 คน หรือมากกว่า และที่ปรึกษาแต่ละคนอาจรับผิดชอบนักเรียนกลุ่มเดียว หรือหลายกลุ่มก็ได้แล้วแต่ความจำเป็นตามความเหมาะสม ความเชี่ยวชาญ ความสามารถ ความมั่นใจของที่ปรึกษา รวมทั้งลักษณะงานอาชีพและอื่น ๆ ที่ปรึกษาควรคัดเลือกจากผู้ที่มีความเสียสละมีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักและจริงใจจากศิษย์ และสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยมีบทบาทหน้าที่ต่อไปนี้

8.1.1 ร่วมกับนักเรียนวิเคราะห์ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของโครงการของนักเรียน

8.1.2 ให้คำแนะนำ และตรวจสอบการเขียนโครงการของนักเรียนให้เป็นไปตามแบบที่กำหนด และหลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการ

8.1.3 พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพอิสระ

8.1.4 ดูแลการทำงานของนักเรียนให้ทำงานอย่างเป็นระบบ

8.1.5 ให้ความรู้ คำแนะนำ และหรือเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์เฉพาะเรื่องมาให้ความรู้ คำแนะนำแก่นักเรียน

8.1.6 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของโครงการ

8.1.7 ดูแลคุณธรรมของนักเรียน

8.1.8 ให้คำแนะนำในด้านการจัดการ การตลาด การผลิตและบริการ

8.2 ผู้ตรวจสอบบัญชี โรงเรียนจัดให้มีผู้ตรวจสอบบัญชีทุกโครงการเพื่อกำกับดูแลให้คำปรึกษาในเรื่องการเงินการบัญชี เสนอแนะรูปแบบการทำบัญชี การลงบัญชี และตรวจสอบความถูกต้องในการลงบัญชี ผู้ตรวจสอบบัญชีอาจเป็นครูที่ปรึกษาโครงการหรือบุคลากรที่เห็นสมควร เช่น ครูวิชาธุรกิจโรงเรียน เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน หรือ ครูผู้มีความรู้ประสบการณ์ที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสมก็ได้

8.3 ผู้รู้ในวิชาชีพ เพื่อให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่นักเรียน โรงเรียนจัดให้มีผู้รู้ในวิชาชีพตามลักษณะวิชาชีพของกลุ่มนักเรียน เช่น นักเรียนประกอบอาชีพเกษตร การเลี้ยงไก่ เลี้ยงโค ก็อาจมีผู้ชำนาญการ หรือผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ เลี้ยงโค เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ คำแนะนำ

ผู้รู้ในวิชาชีพ อาจเป็นครูผู้สอนวิชาชีพในโรงเรียน หรือบุคคลภายนอกที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ซึ่งจะเชิญมาเป็นครั้งคราวก็ได้

อนึ่ง ครูที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบบัญชี หรือผู้รู้ในวิชาชีพ อาจเป็นคนเดียวกันหรือคนละคนก็ได้ ที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบบัญชีอาจรับผิดชอบ เป็นที่ปรึกษานักเรียนเพียงกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่มก็ได้

9. การดำเนินการให้นักเรียนเขียนโครงการ

ที่ปรึกษาโครงการที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียน จะต้องดูแลให้คำปรึกษาและตรวจสอบการเขียนโครงการของกลุ่มนักเรียนใกล้ชิด จนได้โครงการที่ชัดเจน ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ โดยมีแนวทางการให้คำปรึกษาดังนี้

9.1 ดูแล แนะนำ ให้นักเรียนได้ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางในการกำหนดบทบาทหน้าที่ และข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

9.2 เสนอแนะให้นักเรียน เตรียมความพร้อมก่อนการเขียนโครงการ โดยการศึกษา ข้อมูล อาชีพ การตลาด การผลิตและบริการ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเงินทุน ฯลฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ ร่วมกันถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสม

9.3 ดูแลให้คำปรึกษานักเรียนดำเนินการเขียนโครงการตามแบบที่กำหนด

9.4 ตรวจสอบให้ความเห็นชอบโครงการของนักเรียนเพื่อส่งให้คณะกรรมการเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระพิจารณาอนุมัติโครงการต่อไป

10. การพิจารณาอนุมัติโครงการ

ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ คณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระควร พิจารณาจากหลักเกณฑ์การประกอบอาชีพอิสระของกรมสามัญศึกษา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ในส่วน ของคณะกรรมการ โดยใช้หลักความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่ง อาจพิจารณาใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 10.1 มีการรวมกลุ่มนักเรียนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
- 10.2 เป็นอาชีพใดก็ได้ แต่ต้องเป็นอาชีพที่สุจริต และเป็นอาชีพอิสระ
- 10.3 เหมาะสมกับเวลาเรียน กำลังของนักเรียน อายุ และความสามารถ
- 10.4 ไม่เสียผลการเรียน และไม่ป็นกิจกรรมใหญ่โต หรือลงทุนมากจนก่อให้เกิดความ กังวลแก่นักเรียน
- 10.5 มีตลาดหรือลูกค้ารองรับ
- 10.6 สามารถหาแหล่งวิชาสนับสนุนได้
- 10.7 ถ้ามีการยืมเงินนักเรียนยืมเงินจากโครงการได้ไม่เกิน คนละ 500 บาท
- 10.8 ถ้ามีการร่วมลงทุนระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือชุมชนสัดส่วนการลงทุน ของครูไม่เกินร้อยละ 10 และ ผู้ปกครอง หรือชุมชน ไม่เกินร้อยละ 20
- 10.9 ไม่เป็นกิจการของโรงเรียน หรือกิจการของผู้อื่นที่จัดให้นักเรียนทำแล้วแบ่ง รายได้ให้ หรือให้นักเรียนเป็นลูกจ้าง
- 10.10 มีกิจกรรมที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน และแบ่งงานกันทำตาม ความรู้ ความสามารถของแต่ละคนอย่างมีระบบ
- 10.11 มีครูที่ปรึกษา คอยแนะนำดูแลการประชุม การทำงานร่วมกันและทำบัญชี
- 10.12 สนองทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน และการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม
- 10.13 เป็นงานอาชีพที่น่าสนใจและส่งเสริมการจัดการ รวมทั้งให้นักเรียนเรียนรู้ ประสบการณ์จากชีวิตจริง ส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้

ในกรณีที่โครงการได้รับการอนุมัติและมีเงื่อนไข การยืมเงิน ผู้บริหารต้องพิจารณาจากหนังสือข้อตกลง การยืมเงินทุนที่นักเรียนเป็นผู้เสนอ (ตัวอย่างหนังสือข้อตกลงการยืมเงินทุนคู่ได้จากการบริหารการเงินและการทำบัญชี)

ในกรณีที่โครงการไม่ได้รับการอนุมัติ คณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระควรให้เหตุผลและข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโครงการผ่านที่ปรึกษา ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพอิสระต่อไป

ดูรายละเอียดผังแผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินการและขออนุมัติโครงการ

11. การกำกับ ดูแลกลุ่มนักเรียนให้ดำเนินการตามโครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

11.1 ผู้บริหารและคณะทำงาน กำกับ ติดตาม อำนวยความสะดวกให้ที่ปรึกษาโครงการของนักเรียนทุกกลุ่ม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้ดำเนินการตามโครงการรวมทั้ง ติดตามความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค โดยการประชุม ตรวจสอบ สอบถาม นักเรียนโดยตรง หรือ ศึกษาจากเอกสารหลักฐาน เพื่มารวบรวมโครงการของนักเรียน เป็นต้น

11.2 ที่ปรึกษาโครงการ เมื่อโครงการของกลุ่มนักเรียนได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระแล้ว ที่ปรึกษาโครงการ ควรหาแนวทางให้กลุ่มนักเรียนนำโครงการมาทบทวนและสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่อง การปฏิบัติงานตามโครงการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ การจัดทำบัญชี การเงิน โดยมีแนวทางในการให้คำปรึกษา ดูแล กลุ่มนักเรียน ในเรื่องต่อไปนี้

- การกำหนดบทบาทหน้าที่
- การจัดการ
- การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การตลาด
- สถานที่ผลิตและจำหน่าย
- วัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ในการดำเนินงาน
- การประชุม การบันทึกการประชุมและการปฏิบัติตามข้อตกลง
- การดำเนินการผลิต/บริการและจำหน่าย
- การจัดทำบัญชีการเงิน
- คุณธรรมและจริยธรรม
- การบันทึกผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค
- การสรุปผลและรายงาน ฯลฯ

การบริหารงานการเงินและบัญชี

ความสำเร็จของการบริหารงานการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน มีปัจจัยที่ผู้บริหารโรงเรียน ควรคำนึงหลายประการ เช่น การบริหารงานบุคคล เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานการเงินและบัญชี ซึ่งมีเทคนิควิธีการทักษะที่เฉพาะโรงเรียนดำเนินการผิดพลาดไม่ได้ ผู้บริหาร ต้องควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแล ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการการบริหารการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอันจะส่งผลให้การดำเนินงาน ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระบรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจและสามารถชี้แจงให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เงิน และการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ดังมีสิ่งที่ควรรู้เข้าใจและนำไปปฏิบัติตามรายละเอียดต่อไปนี้ แหล่งที่มาของเงินทุน

1. เงินทุนของผู้ร่วมลงทุน

1.1 เงินทุนของนักเรียน

1.2 ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนร่วมลงทุน (ไม่เกิน 20 % ของเงินลงทุนทั้งหมด)

1.3 ครู - อาจารย์ ร่วมลงทุน (ไม่เกิน 10 % ของเงินลงทุนทั้งหมด)

2. เงินนอกงบประมาณ

2.1 เงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระที่กรมสามัญศึกษาจัดให้จังหวัดละ 100,000 บาท ในส่วนภูมิภาค และกลุ่มโรงเรียนสำหรับโรงเรียนในส่วนกลางกลุ่มละ 100,000 บาท

2.2 เงินบริจาคช่วยเหลืออุทกภัยภาคใต้ ปี 2531 จำนวน 119 โรงเรียนในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 โรงเรียนละ 70,000 บาท

2.3 เงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ที่กรมสามัญศึกษาให้โรงเรียนเป็นรายโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาพิจารณาตามความจำเป็น

2.4 เงินที่โรงเรียนดำเนินการจัดหาจากแหล่งอื่น นอกเหนือที่กล่าวข้างต้น

3. เงินงบประมาณ

3.1 เงินงบกลาง ตามโครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติได้ผู้แทนภัยปีงบประมาณ 2533 โรงเรียนในจังหวัดชุมพร ระนอง และประจวบคีรีขันธ์จำนวน 17 โรงเรียน ๆ ละ 70,000 บาท

3.2 เงินงบกลางตามโครงการฟื้นฟูบูรณะและพัฒนาจังหวัดชุมพร ปีงบประมาณ 2534 จำนวน 11 โรงเรียน ๆ ละ 70,000 บาท

3.3 เงินอุดหนุนการดำเนินงานกิจการสหกรณ์ในโรงเรียน 360 โรงเรียน แผนงานเร่งรัด (อีสานเจีย) โรงเรียนละ 80,000 บาท (ซื้อสินค้าเข้าสหกรณ์ 30,000 บาท และเงินอุดหนุนให้นักเรียนยืมดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ (50,000 บาท)

3.4 เงินงบกลาง (เงินพัฒนาจังหวัด-งบ ส.ส.) จังหวัดเชียงราย 33 โรงเรียนๆละ 70,000 บาท

3.5 เงินอุดหนุนโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระ(ตามโครงการจัดรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เริ่มปีงบประมาณ 2534 จำนวน 360 โรงเรียน ปีงบประมาณ 2535 จำนวน 600 โรงเรียนและในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป จะจัดให้ครบทุกโรงเรียน โรงเรียนละ 70,000 บาท

ครูที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

การจัดทำโครงการประกอบอาชีพอิสระเป็นประสบการณ์ใหม่ ถ้าปล่อยให้เด็กเรียนทำกันเองตามลำพังโดยที่ไม่ได้เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์จากการเรียนมาก่อน ย่อมทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจ ไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ มองเห็นการทำโครงการเป็นเรื่องยุ่งยาก หรือเมื่อดำเนินการไปแล้วเกิดปัญหา หรือประสบความล้มเหลว ย่อมจะทำให้พวกเขาเกิดความท้อแท้ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงได้กำหนดให้มีครูปรึกษาโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนเพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถดำเนินการไปได้ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของครูที่ปรึกษาโครงการ

กรมสามัญศึกษา มีนโยบายให้นักเรียนทุกคนจัดทำโครงการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งในทางปฏิบัติครูควรสามารถทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาโครงการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนได้ เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ มีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการโครงการ สอ. นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังนั้น เพื่อให้ นักเรียนสามารถดำเนินงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ครูที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะครูที่ปรึกษาเปรียบเสมือนพี่เลี้ยง ที่คอยช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ ติดตาม และทำงานร่วมกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด เมื่อมีปัญหาช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดเป็นเกิดความมั่นใจ เลือกดัดสนใจ แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพนั้น ๆ รวมทั้งแนะนำให้ นักเรียนสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องจนสามารถดำเนินงานตามโครงการได้บรรลุตามจุดประสงค์ และเป้าหมายของโครงการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ อย่างมีคุณธรรม

ครูที่ปรึกษาแต่ละคนอาจรับทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโครงการๆ ของนักเรียนได้มากกว่า 1 กลุ่มหรือครูที่ปรึกษาแต่ละคนที่มีกลุ่มนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบอาจรวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ช่วยกันทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มนักเรียน ซึ่งการรวมกลุ่มของครูที่ปรึกษาเป็นการรวมความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการให้คำปรึกษาแก่กลุ่มนักเรียนผู้สนใจ ประกอบอาชีพอิสระที่มีลักษณะงานแตกต่างกัน หรือมีความสอดคล้องกัน เพื่อให้ให้นักเรียนดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ครูผู้สอนวิชาภาษาฝรั่งเศส กหกรรม และ ครูผู้มีประสบการณ์ในงานธุรกิจ รวมกลุ่มกันทำหน้าที่ปรึกษาให้แก่งานนักเรียนที่จัดทำโครงการประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มมัธยมศึกษา กลุ่มชายของที่ระลึก กลุ่มชายขนมเบเกอรี่ กลุ่มขายน้ำผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

1. บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาโครงการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ให้ข้อมูลหรือชี้แนะสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการที่นักเรียนจะไปศึกษาค้นคว้า หาความรู้หรือดูงานอาชีพในท้องถิ่น หรืองานอาชีพทั่ว ๆ ไป สำหรับเป็นแนวทางให้นักเรียนเลือกตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระตามความสนใจและความสามารถ

1.2 ให้คำปรึกษา และหรือร่วมกับนักเรียนวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของงานอาชีพที่นักเรียนเลือกตัดสินใจที่จะประกอบการ และวางแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ ครูที่ปรึกษาพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถ วุฒิภาวะ และไม่ทำให้นักเรียนเสียผลการเรียน วิชาอื่น ๆ

1.3 ให้คำแนะนำวิธีการรวมกลุ่มของนักเรียนในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับขนาดของอาชีพ จำนวนเงินที่ใช้ลงทุนและการแบ่งกำไร-ขาดทุน

1.4 ให้คำแนะนำการเขียนโครงการประกอบอาชีพอิสระ ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ โครงการของนักเรียน และเอกสารที่แนบโครงการของนักเรียน ก่อนที่นักเรียนจะนำส่งให้ คณะกรรมการโครงการ สอว.อนุมัติโครงการ ซึ่งได้แก่

- แบบขออนุมัติโครงการ โครงการประกอบอาชีพของนักเรียน แบบของคณะเป็นจัดตั้งกิจการ
- คำรับรองของผู้ปกครองของกลุ่มนักเรียนที่ร่วมลงทุนทุกคน
- หนังสือขอตกลง (สัญญา) การขอยืมเงินทุนหมุนเวียนโครงการอาชีพอิสระในกรณีที่ผู้ร่วมลงทุนต้องการยืมเงินทุนเพิ่มเติม

1.5 ให้คำแนะนำการจัดทำหนังสือเชิญประชุม การจดบันทึกการประชุม การทำรายงานการประชุม และการจัดทำเพิ่มข้อมูลการดำเนินงานที่สามารถค้นหาได้สะดวก รวดเร็ว

1.6 ให้คำแนะนำการจัดการด้านการผลิตหรือการบริการ ซึ่งได้แก่

- สถานที่สำหรับใช้ในการผลิตหรือบริการ
- จัดเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์
- จัดหาแหล่งวัตถุดิบ

- กำหนดขั้นตอนการผลิตหรือบริการ
- กำหนดผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานและการประสานงาน

1.7 ชี้แนะช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตหรือการบริการเงิน วิธีการจัดจำหน่าย การตั้งราคา เทคนิคการขาย ฯลฯ

1.8 ให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดของงานอาชีพ และรูปแบบของการรวมกลุ่มของนักเรียนที่สามารถตรวจสอบได้

1.9 ให้ความรู้ คำแนะนำ และหรือเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ในงานอาชีพ มาให้ความรู้และหรือทักษะเพิ่มเติม ตลอดจนการพาไปทัศนศึกษาสถานประกอบการ/แหล่งวิทยาการตามโครงการประกอบอาชีพของนักเรียน

2. การตรวจสอบ

การตรวจสอบการทำโครงการอาชีพอิสระของนักเรียนทำได้ดังนี้

2.1 ตรวจสอบการเขียนโครงการของนักเรียนให้ถูกต้องตามแบบที่โรงเรียนกำหนด

2.2 ลงนามในคำรับรองความถูกต้องของโครงการและในหนังสือข้อตกลงการยืมเงินทุนเพิ่มเติมจากโรงเรียน

2.3 ตรวจสอบวิธีการทำบัญชีของนักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง หรือ ตามความเหมาะสม โดยตรวจการบันทึบบัญชีซึ่งต้องเป็นปัจจุบัน และการจัดทำแฟ้มจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ เช่น โครงการ ใบอนุมัติโครงการ หนังสือข้อตกลงการยืมเงินทุนหมุนเวียน ใบสำคัญรับเงินจ่ายเงิน เป็นต้น

2.4 เช็กรับรองในแบบรายงานการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งหรือทุกครั้งที่มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน

3. การนิเทศส่งเสริม สนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจ

การนิเทศ การประกอบอาชีพอิสระครูที่ปรึกษา ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 เข้าร่วมกับกลุ่มนักเรียน ผู้ทำโครงการ สอ. เพื่อรับทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

3.2 เสนอแนะกำหนดวันประชุม เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของกิจการได้รายงานผลการปฏิบัติ ความก้าวหน้าของงานในแต่ละกลุ่มรับผิดชอบ ปัญหาอุปสรรคและการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ การกำหนดวันประชุม อาจจะประชุมทุกสัปดาห์หรือ 2 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือเดือนละครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานอาชีพที่กลุ่มนักเรียนทำโครงการ

3.3 การประสานงานกับบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ สอ. ของนักเรียน

3.4 เสริมแรงในการทำงานของนักเรียน เช่น การประกาศเกียรติคุณ จัดแข่งขันทักษะ จัดตลาดนัด ฯลฯ

4. การประเมินผลและการรายงาน

การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานของนักเรียนทำให้สิ่งต่อไปนี

4.1 การประเมินโครงการของนักเรียน เพื่อค้นหาข้อดีที่ควรส่งเสริมและจุดอ่อนเพื่อหาทางป้องกัน และเสนอแนะต่อนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนผู้รับผิดชอบ การประเมินโครงการควรทำก่อนการดำเนินงาน

4.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินงานครั้งต่อไป หรือแก่กลุ่มนักเรียนผู้สนใจจะประกอบอาชีพเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

4.3 จัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของโครงการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในความรับผิดชอบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารของโรงเรียน โดยจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4.4 โรงเรียนและครูที่ปรึกษาหรือกลุ่มครูที่ปรึกษา อาจพิจารณาแบบฟอร์มการรายงานของครูที่ปรึกษา หรือเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมของโรงเรียนได้

ขั้นตอนการทำงานของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษามีขั้นตอนการทำงานดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ แนวทาง และรายละเอียดของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลด้านอาชีพ การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

2. วางแผนปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา เพื่อการดำเนินงานอย่างมีระบบ ครูที่ปรึกษาควรวางแผนการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ นิเทศ ประเมินผล และรายงาน ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่นักเรียนดำเนินงาน และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา

3. ประสานการทำงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ดำเนินการได้ตามมติหรือนโยบายที่คณะทำงานโครงการ สอ. มอบหมายให้ปฏิบัติ บรรลุตามจุดประสงค์

4. ให้คำปรึกษา นิเทศ และตรวจสอบ กระบวนการให้คำปรึกษา นิเทศ และตรวจสอบจะเริ่มตั้งแต่กลุ่มนักเรียนเริ่มดำเนินงานโครงการสิ้นสุดกระบวนการนี้ อาจเป็นการชี้แนะแนวทาง

ของการทำโครงการ สอ. การเขียนโครงการฯ การตรวจสอบโครงการเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และหาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อประกันความล้มเหลวของงาน รวมถึงการร่วมคิดร่วมทำกิจการกับนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5. ประเมินผลรายงานผล ต้องมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้น แล้วรายงานผลต่อไป

คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาโครงการ สอ. ของนักเรียน

ครูที่ปรึกษาโครงการฯ ควรเป็นคนที่มีความรู้ดังต่อไปนี้

1. มีความเสียสละ ซื่อสัตย์
2. มีความขยัน อดทน
3. มีความสำนึกในหน้าที่และความเป็นครู
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
5. มีความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอยู่เสมอ
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. มีความเป็นผู้นำ
8. มีโลกทัศน์กว้างไกล

ถ้าเป็นไปได้ครูที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อม

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการยังไม่มีวิธีการหรือความหมายที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับพอที่จะใช้เป็นมาตรฐานได้ มีแนวความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากในแต่ละบุคคลในแต่ละกลุ่ม (รุทแมน. 2529) ในการประเมินโครงการนี้ได้นำแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านมาแสดงไว้ดังนี้

นิศา ชูโต (2527) ให้แนวคิดว่าการประเมินโครงการ เป็นกิจกรรมรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทางวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดการเกี่ยวกับโครงการ และหาผลที่สนใจที่เกิดจากโครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2529) มีความเห็น การประเมินโครงการ เป็นการประมาณค่าของกิจกรรมใดๆ อย่างมีระบบ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประจวบ รอดประเสริฐ (2529) สรุปว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาบ่งชี้ให้

ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อดำเนินงานต่อไปหรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2529) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่จะบ่งชี้ถึงคุณค่าหรือประสิทธิภาพของโครงการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

จันทร์ ทอประดิษฐ์ (2536) สรุปว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการตรวจสอบเพื่อประโยชน์สำหรับการตัดสินใจ ตัดสินคุณค่าของการดำเนินงานในโครงการด้านต่างๆ กล่าวคือ เพื่อบ่งชี้ถึงจุดเด่นจุดด้อยของโครงการ แผนการดำเนินงานและกระบวนการดำเนินงานตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของโครงการรวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานหรือโครงการนั้น

ความหมายของการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ เป็นการรวบรวม วิเคราะห์และรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างมีระบบ เพื่อบ่งชี้ถึงจุดเด่นจุดด้อยของโครงการในทุกๆ ขั้นตอน เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานหรือยุติการดำเนินโครงการ

วัตถุประสงค์และความสำคัญของการประเมินโครงการ

แนวคิดในปัจจุบันยอมรับว่า การประเมินโครงการย่อมนำไปสู่การปรับปรุงโครงการในทุกด้าน เป็นแนวคิดที่เข้ามาแทนความเข้าใจผิดที่ว่า การประเมินโครงการเป็นการจับผิดแนวคิดใหม่ ดังกล่าว ทำให้การประเมินโครงการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารโครงการ เนื่องจาก การประเมินโครงการเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของการวางแผนและการบริหารโครงการ กล่าวคือ ผลจากการประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินโครงการ เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมจุดเด่นและแก้ไขปัญหาในจุดด้อยของโครงการได้อย่างทันทั่วทั้ง ผลของการประเมินโครงการที่ถูกต้องและเชื่อถือได้จะต้องเป็นผลมาจากการประเมินโครงการที่มีจุดหมายชัดเจน ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัย โดยสรุปการประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อใช้ผลประเมินโครงการในการปรับปรุงการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อนำผลการประเมิน เสนอต่อผู้บริหารช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง อีกนัยหนึ่งการประเมินโครงการเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารโครงการนั่นเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2529)

การประเมินโครงการจึงมีความสำคัญมาก (ประชุม รอดประเสริฐ 2529) ได้สรุปความสำคัญโครงการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. การประเมินผล ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ย่อมจะได้การตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมิน ส่วนที่ไม่ชัดเจน จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจนเสียก่อน

2. การประเมินโครงการช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ทรัพยากรทุกชนิดได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไป จะได้รับการตัดทอนและทรัพยากรใดที่ขาดก็จะได้รับการจัดหาเพิ่มเติม

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ โครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน เมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบ วิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไข ให้ดำเนินไปด้วยดี ย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปได้ด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หากโครงการใดมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ ย่อมกระทบกระเทือนต่อแผนงานทั้งหมดโดยรวม

4. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการ และทำให้โครงการมีข้อที่ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยลง

5. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงานดังกล่าวแล้วว่าการประเมินเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินการอย่างมีระบบและมีความเป็นวิทยาศาสตร์อยู่มาก ทุกส่วนของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด กล่าวคือ ข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) จะได้รับการตรวจสอบและประเมินผลทุกขั้นตอน ส่วนลัดที่เป็นปัญหา หรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเป็นมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ต้องการ

6. การประเมินโครงการมีส่วนสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีใหม่ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการอันย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง โดยลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติ มีกำลังใจ มีความพึงพอใจ และมีความตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานต่อไปและมากขึ้น

7. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรคข้อดีข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการแก้ไขการดำเนินการโครงการ โดยข้อมูลดังกล่าวแล้วจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนิน

โครงการนั้นต่อไปหรือยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้นผลการประเมินอาจเป็นข้อมูลอย่างสำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร

วิระพล สุวรรณันต์ (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ว่า

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าโครงการนั้นจำเป็นหรือไม่มีความเป็นไปได้เพียงไร เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจว่าควรอนุมัติให้ทำโครงการนั้นหรือไม่
2. ช่วยให้ทราบว่าปัจจัยต่างๆ ที่จะใช้ในการดำเนินโครงการมีความพร้อมและเหมาะสมเพียงไร เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงสิ่งที่ยังบกพร่องก่อนที่จะเริ่มโครงการ
3. ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ช่วยในการตัดสินใจปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการดำเนินงานส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ในช่วงที่โครงการนั้นกำลังดำเนินการ
4. ทำให้ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการตัดสินใจว่าจะล้มเลิกโครงการหรือดำเนินโครงการนั้นต่อไป
5. ช่วยกระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงวิธีดำเนินงาน
6. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร
7. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีดำเนินงานในครั้งต่อไป

สรุปแล้ว การประเมินโครงการเป็นระบบย่อยที่สำคัญระบบหนึ่งของการวางแผนและบริหารโครงการ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ ชั่งตวงคุณค่าของโครงการ การดำเนินการประเมินโครงการจึงจะต้องมีจุดหมายที่ชัดเจน ดำเนินอย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ สำหรับการตัดสินใจบริหารงานโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จุฬารัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2529 เพื่อประกอบอาชีพอิสระ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนแผนการเรียนเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งร่วมโครงการในปีการศึกษา 2530 พบว่า การเตรียมการในด้านการจัดตั้งคณะกรรมการ การปฏิบัติการมีการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจในสิทธิและประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ วิธีการเขียนโครงการ วิธีการขออนุมัติ การให้ข้อมูลอาชีพแก่นักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาหารือรายละเอียดการเขียนโครงการอาชีพที่มีแนวทางดำเนินการได้ซึ่งนักเรียนจะต้องสำรวจความพร้อมในการประกอบอาชีพของตนเอง ตลอดจนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

การดำเนินงานมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ สำหรับปัญหา พบว่า คณะกรรมการขาดความพร้อม ความร่วมมือ ตลอดจนความกระตือรือร้นในการทำงาน คณะจารย์ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินโครงการ โครงการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากค่านิยมของผู้ปกครองจึงทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

นงราม เศรษฐพานิช และคนอื่นๆ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา การส่งเสริมเพื่อการประกอบอาชีพส่วนตัวและการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก จากผลการวิจัย ปัจจัยครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของผู้สำเร็จทุกกลุ่ม ปัจจัยด้านชุมชนมีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้สำเร็จที่ประกอบอาชีพส่วนตัว แต่ไม่มีอิทธิพลต่อกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ปัจจัยด้านโรงเรียนมีอิทธิพลมากที่สุด ปัจจัยคุณลักษณะส่วนตัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการส่วนตัว

อรุณศรี อนันตรศิริชัย (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่องความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและผลกระทบต่อการทำงานทำโดยการสัมภาษณ์ผู้จัดการ หรือเจ้าของสถานประกอบการ พบว่า การพัฒนาตนเองของพนักงานนั้นจะพัฒนาตนเองได้ดีเพียงไร ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและประสบการณ์ ถ้ามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนจะสามารถพัฒนาตนเองได้เร็วและดี แต่ความรู้ของเด็กก็มีไม่เพียงพอที่จะทำงานได้ทันที

จารีศนา น่วมบาง (2537) ศึกษาเจตคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาลเมืองพิษณุโลกพบว่านักเรียนมีเจตคติต่ออาชีพอิสระอยู่ในระดับสูงและนักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีเจตคติต่ออาชีพอิสระไม่แตกต่างกันทางสถิติ

อัมพา บุญศิริรักษ์ (2537) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษาโครงการมีความเห็นว่าสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่ทำโครงการมีความคิดเห็นว่า สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับปานกลางและน้อย และจากผลการเปรียบเทียบ สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษาโครงการ มีสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่ทำโครงการมีสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

นงเยาว์ คุณเฉลียว (2537) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ที่มีต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่าง

เรียนของนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาโครงการและผู้บริหารโรงเรียน มีระดับความพึงพอใจต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับปานกลาง

สุชิน พลอาวู (2538) ศึกษาความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีความสนใจในอาชีพอิสระอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความสนใจในอาชีพอิสระแตกต่างกัน

สัญญา ธนาสวัสดิ์โยธิน (2538) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อเจตคติในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมียุทธคติในอาชีพอิสระสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญญา เทียนนาวา (2539) ศึกษาปัญหาการร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าปัญหาด้านการปฏิบัติงานตามแผน เป็นปัญหาสูงสุด อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาด้านการนิเทศเป็นปัญหาสูงสุด และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุน กู้ยืมลงทุนเป็นปัญหาสูงสุด ส่วนนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการมีปัญหาด้านการทำความเข้าใจการดำเนินโครงการเป็นปัญหาสูงสุด และผลการเปรียบเทียบปัญหาของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพจน์ จินันทุยา (2539) ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มการจัดกิจกรรมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคเหนือ พบว่า โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจะมีจำนวนโครงการอาชีพอิสระมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณ แต่จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและจำนวนครูที่ปรึกษาโครงการไม่แตกต่างกัน โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณจะดำเนินโครงการในรูปแบบบริษัทขนาดเล็ก (mini company) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณจะดำเนินการในรูปแบบกลุ่มกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ และยังพบว่า มีโครงการอาชีพอิสระเพียงร้อยละ 50 ที่ยืมเงินหมุนเวียนจากโรงเรียน ร้อยละ 85 ของโครงการสามารถคืนเงินยืมหมุนเวียนได้ และครึ่งหนึ่งของจำนวนดังกล่าวประสบความสำเร็จสามารถเฉลี่ยกำไรคืนแก่สมาชิกได้คนละ 50 บาทขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนจะเลือกธุรกิจประเภทพาณิชยกรรม เกษตรกรรมและคหกรรม ตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ในปีการศึกษา 2536 และ 2537 พบว่ามีความก้าวหน้าค่อนข้างน้อย

ในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน พิจารณาในด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและส่งเสริมของโรงเรียน และด้านพฤติกรรม การปฏิบัติงานของนักเรียน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณอุดหนุน มีผลในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณอุดหนุนมีผลในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนผลการ

ดำเนินงานที่พิจารณาในด้านผลที่เกิดกับนักเรียนตามการรับรู้ของผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนมีผลในระดับค่อนข้างมาก ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณอุดหนุนมีผลในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในด้านนโยบายและการบริหารของกรมสามัญศึกษา พบว่า โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณ มีปัญหาในระดับปานกลาง โรงเรียนที่ไม่ได้รับงบประมาณ มีปัญหาในระดับมาก ในด้านปัญหาการสนับสนุนและการบริหารในระดับโรงเรียน พบว่ามีปัญหาในระดับมากทั้งโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับงบประมาณอุดหนุน และในโรงเรียนทุกขนาด และได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการนี้ โดย

1. การแก้ปัญหาขาดแคลนครู
2. การส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจของครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน โครงการ
3. การปรับปรุงระบบการนิเทศติดตามผล
4. การสร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญของนโยบายนี้
5. การเสริมสร้างความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานแก่นักเรียนและครู-อาจารย์

สุรินทร์ กลีบทอง (สุพจน์ จันทญา 2539 อ้างอิงจากสุรินทร์ กลีบทอง . 2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตาม โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อ การมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า การเตรียมการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดแนวปฏิบัติตามโครงการส่งเสริมการ ประกอบอาชีพอิสระ โดยยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษา มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยครูกับนักการธนาคาร นักธุรกิจ หรือผู้นำชุมชน ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการ มีการเตรียม ความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ เอกสาร และจัดให้มีการชี้แจงการดำเนินงานตามโครงการ ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ร่วมงานไม่รับผิดชอบงานตามที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการที่เป็นบุคคล ภายนอกไม่มีความร่วมมือน้อยกว่าที่ควร ครูไม่เห็นความสำคัญของโครงการ อาคาร สถานที่ไม่สะดวกและไม่เหมาะสม

การดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อร่วมลงทุน โดยมี ครูที่ปรึกษาโครงการทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินงานแก่นักเรียน จัดให้มีการ สืบสวนอาชีพ เติมนโครงการเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติ และจัดให้นักเรียนดำเนินงานตาม โครงการโดยใช้เวลาอกเวลาเรียน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูมีภาระหน้าที่ประจำมากทำให้ ไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเท่าที่ควร และมีส่วนร่วมในการวางแผนสำรวจข้อมูลด้านอาชีพน้อย บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการ ขาดการประสานงานระหว่าง โรงเรียนกับแหล่งวิทยากรและตลาดอาชีพ คณะกรรมการไม่มีเวลาเข้าประชุม ทำให้การอนุมัติ โครงการล่าช้า ขาดการวางแผนในการจัดทำรายงานที่ชัดเจนและมีเวลาจำกัดในการดำเนินงาน

งานวิจัยในต่างประเทศ

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1951) ได้ทำการศึกษาเด็กในวัยหนุ่มสาวที่กำลังเรียนในโรงเรียนโดยวิธีสัมภาษณ์ติดต่อกัน พบว่า เมื่ออายุประมาณ 11 ปี ความชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเริ่มมีผลต่อแรงคลไจทางอาชีพของเด็กระหว่างอายุ 13 - 14 ปี ตามความสามารถอันแท้จริงในด้านใดด้านหนึ่งของเด็ก จะเริ่มมีผลต่อการเลือกอาชีพของเขาและเมื่ออายุระหว่าง 15 - 16 ปี เด็กจะพิจารณาถึงสิ่งที่จะเป็นไปได้ในสังคมและผลที่จะได้รับจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ในการเลือกอาชีพของตนด้วย

กีธ (Keith. 1971) ได้ทำการวิจัย เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของคนสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า 1 ใน 20 ของแรงงานทั้งหมดประกอบอาชีพอิสระและบุคคลที่เข้ามาประกอบอาชีพอิสระจะมีเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น บางคนมุ่งที่รายได้ บางคนเบื่องานรับจ้าง บางคนเลือกเพราะชอบอาชีพอิสระอย่างจริงจัง ซึ่งพอสรุปเหตุผลสำคัญได้ 2 ประการ คือ ความปรารถนาส่วนตัวกับวิธีการที่ทำให้เริ่มอาชีพนั้นเป็นปัจจัยผลักดันให้ประกอบอาชีพอิสระ

ฮอร์นาดา และอะเบาด์ (Hornada and Aboud. 1975) ได้ทำการวิจัยผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นชาย 60 คน พบคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพอิสระ 5 ประการ คือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบอิสระรักงานเสรี ชอบเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์ หรือไม่เห็นด้วยของคนอื่น

เดวิส และ ฮอร์น (Davis and Home. 1986) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเรื่องอาชีพ ด้วยการทดลองเรียนเรื่องอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจในเรื่องอาชีพและบุคลิกภาพทางอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพทางอาชีพในด้านที่เป็นเจตคติต่ออาชีพเพิ่มมากขึ้นหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้เรียนเรื่องอาชีพและเข้ารับการให้คำปรึกษาเรื่องอาชีพเป็นกลุ่ม

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาทางอาชีพของนักเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีหลายประการด้วยกันเช่น การขาดความพร้อมในการทำงานของคณะกรรมการนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งโรงเรียนมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาความพร้อม ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณสมบัติของนักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอน และประสบการณ์ให้แก่นักเรียน

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า การศึกษาสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานตามโครงการและปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดดำเนินการประกอบอาชีพอิสระที่ทำให้ไม่สัมฤทธิ์ผลนั้นว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาโครงการประกอบอาชีพอิสระ ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ในโอกาสต่อไป ซึ่งจะก่อประโยชน์โดยตรงต่อตัวนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต บังเกิดคุณลักษณะที่ดีในตนเอง คือ มีความรับผิดชอบ

ขยัน ประหยัด และมีความซื่อสัตย์ นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมและจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก
กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และกล้าที่จะแก้ไขปัญหาล่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้เหมาะสม
อันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอาชีพที่ดี มีทักษะในการประกอบสัมมาชีพ และมอง
เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคตดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน(สอ.)
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2537 - 2539
ได้กำหนดวิธีการดำเนินการประเมินผล โครงการ โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการ
2. วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการครั้งนี้ใช้วิธีการประเมินในแต่ละจุดมุ่งหมายของการประเมิน ตาม
ตารางต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์หรือแนวทางประเมิน
1. ประเมินนโยบายเชิงปฏิบัติ ของผู้บริหารโรงเรียน	1. นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 2. การปฏิบัติการของผู้บริหารโรงเรียนตามนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 3. การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการสอ.	1. นโยบายของกรมสามัญศึกษา 2. เอกสารและรายละเอียดของโครงการ 3. ใช้แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน	1. วิเคราะห์เอกสาร และหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. วิเคราะห์ค่าสถิติ (μ, σ) จากแบบสอบถาม	1. ดูความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน 2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด

จุดมุ่งหมายของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์หรือแนวทางประเมิน
2. ประเมินความเข้าใจและเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อโครงการ	1. ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามโครงการอย่างถูกต้อง 2. ความเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา การตรวจสอบ และนิเทศงานแก่นักเรียนในการทำโครงการ 3. การส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนในการทำโครงการ 4. การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน	1. รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการทำโครง 2. ใช้แบบสอบถามจากที่ปรึกษาโครงการ	1. วิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. คำนวณค่าสถิติ (μ, σ) จากแบบสอบถาม	1. สามารถแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการทำโครงการเพื่อให้ได้กำไร 2. มีการควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 3. มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ
3. ประเมินความเข้าใจและความร่วมมือของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	1. ความเข้าใจของนักเรียนในการทำโครงการ 2. การปฏิบัติงานของนักเรียน 3. ผลของการทำโครงการ 4. การรายงานผล	1. โครงการที่นักเรียนนำเสนอเพื่อขออนุมัติ 2. แผนการปฏิบัติงาน 3. ใช้แบบสอบถามจากนักเรียนที่ทำโครงการ	1. วิเคราะห์จากเอกสาร 2. คำนวณค่าสถิติ ($\bar{X}, S.D.$) จากแบบสอบถาม	1. นักเรียนสามารถเขียนโครงการได้อย่างถูกต้อง 2. เปรียบเทียบแผนการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานจริงของนักเรียน 3. นักเรียนทำโครงการได้ผลเป็นที่พอใจ

จุดมุ่งหมายของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์หรือแนวทางประเมิน
4. ประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับคำร้อง/ขาดทุน / ทำทุน	1. จำนวนโครงการที่ได้รับ คำร้อง / ขาดทุน / ทำทุนจากการทำโครงการ	1. ใช้แบบสอบถามนักเรียน ที่ทำโครงการ	1. วิเคราะห์จากเอกสาร 2. คำนวณค่าสถิติ (ร้อยละ) จากแบบสอบถาม	1. พิจารณาโครงการที่ได้รับคำร้อง / ขาดทุน / ทำทุน
5. ประเมินผลกระทบของโครงการ	1. ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการทำโครงการ 2. ผลข้างเคียงที่เกิดจากการทำโครงการ	1. ใช้แบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	1. วิเคราะห์ค่าสถิติจากแบบสอบถาม ($\bar{X}, S.D.$)	1. ดูจากผลข้างเคียงที่ได้รับจากการทำโครงการ เช่น ความประพฤติ ความรับผิดชอบ ฯลฯ เป็นต้น

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่

- ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 44 คน
- อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 86 คน
- นักเรียนที่ทำโครงการ จำนวน 1,620 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- นักเรียนที่ทำโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 220 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ	นักเรียนที่จัดทำโครงการ
1. ขางซ้ายพิทยาคม	2	4	10
2. บ้านด่านลานหอยวิทยา	2	5	10
3. ลิไทพิทยาคม	2	4	10
4. บ้านสวนวิทยาคม	2	4	10
5. ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	2	5	10
6. หนองปลาหมอวิทยาคม	2	4	10
7. สุโขทัยวิทยาคม	2	3	10
8. กองกรธาสวิทยา	2	5	10

โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ	นักเรียนที่จัดทำโครงการ
9. ไกรโนวิทยา	2	5	10
10. หุ่่งเสถียรชนูปถัมภ์	2	4	10
11. ชัยมงคลพิทยา	2	5	10
12. เมืองเสถียร	2	3	10
13. สวรรค์อนันต์วิทยา	2	4	10
14. หนองกลับวิทยาคม	2	2	10
15. ศรีนคร	2	2	10
16. อุดมครุณี	2	3	10
17. หนองชุมวิทยา	2	5	10
18. ศิริมาศพิทยาคม	2	5	10
19. ท่าชัยวิทยา	2	2	10
20. บ้านแก่งวิทยา	2	2	10
21. เมืองคังวิทยา	2	5	10
22. บ้านไร่พิทยาคม	2	5	10
รวม	44	86	220

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถาม มี 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นข้อมูลจากการปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารงาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการปฏิบัติงานตามแผน
3. ด้านการประเมินผล

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความเข้าใจและความใส่ใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โรงเรียนมัธยม

ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นข้อมูลจากการปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ด้านความเข้าใจโครงการ
2. ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และนิเทศโครงการ
3. ด้านการประเมินผลและรายงาน

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความเข้าใจ ความร่วมมือในการทำโครงการ และสภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย ตามความคิดเห็นของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ด้านการทำความเข้าใจโครงการ
2. ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ
3. ด้านการปฏิบัติงาน
4. ด้านการรายงานผลโครงการ

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย

แบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ความเข้าใจ และสภาพการปฏิบัติงานตามโครงการ
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อถามความเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตามโครงการและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

วิธีสร้างเครื่องมือการประเมิน

ในการสร้างเครื่องมือการประเมิน คณะผู้ประเมินได้นำนโยบายของกรมสามัญศึกษา เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนและปรับปรุงจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการและข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการประเมิน แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดโครงสร้างในการทำประเมิน

2. การสร้างแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมิน
- 2.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
- 2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบก่อนนำไปใช้

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญญา เพียรสวรรค์
- ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้ประเมินขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 22 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. คณะผู้ประเมินนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ ลัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่ตอบสมบูรณ์

2. วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนที่ทำโครงการ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติ

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

สำหรับการแปลความหมายของแบบสอบถามเป็นรายข้อใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินครั้งนี้ คณะผู้ประเมินได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพยายามในการปฏิบัติงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย 3 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการปฏิบัติงานตามแผน
3. ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจ และความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเข้าใจโครงการ
2. ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และนิเทศโครงการ
3. ด้านการประเมินผลและรายงาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจ ความร่วมมือในการทำโครงการ และสภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย 4 ด้าน คือ

1. ด้านการทำความเข้าใจโครงการ
2. ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ
3. ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ
4. ด้านการรายงานผลการทำโครงการ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร/ทำทุน/ขาดทุน ของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ตามทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงในตารางที่ 4 - 6

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการวางแผน

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
ด้านการวางแผน				
1.	มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ.	3.972	0.799	มาก
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ สอ.	3.944	0.911	มาก
3.	มีการเขียนโครงการ สอ. ของโรงเรียนโดยยึดหลักร่วมคิดร่วมทำ	3.722	0.870	มาก
4.	มีการสรรหา และแต่งตั้งคณะกรรมการ สอ.	3.778	1.030	มาก
5.	มีการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ครู และนักเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ.	3.667	0.745	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.817	0.87	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.817$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีการปฏิบัติสูงสุด ในข้อ 1 คือ มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ($\mu = 3.972$) รองลงมา คือ ข้อ 2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ สอ. ($\mu = 3.944$) ข้อ 4 มีการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ($\mu = 3.778$) ข้อ 3 มีการเขียนโครงการ สอ. ของโรงเรียน โดยยึดหลัก ง่ายคิดง่ายทำ ($\mu = 3.722$) ตามลำดับ และมีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อ 5 มีการประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจแก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ. ($\mu = 3.667$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ความ योगเนนามาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการปฏิบัติงานตามแผน

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
ด้านการปฏิบัติงานตามแผน				
1.	มีการจัดเตรียมสื่อและเอกสารประกอบการประชาสัมพันธ์ให้แก่ครูและนักเรียน เช่น คู่มือ, วัสดุภัณฑ์	3.111	0.906	มาก
2.	มีการชี้แจงให้ครูอาจารย์ และนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สอ. โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม	3.583	0.795	มาก
3.	มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สอ. โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมแจกเอกสาร, จัดทำหนังสือเวียน	3.222	1.157	ปานกลาง
4.	มีการรับสมัครกลุ่มนักเรียนที่จัดทำโครงการประกอบอาชีพอิสระ	3.833	0.764	มาก
5.	มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาประจำโครงการ	4.000	0.943	มาก
6.	มีการดำเนินการให้นักเรียนเขียนโครงการ	3.694	0.810	มาก
7.	มีการปรับปรุงแผนการเรียนตารางสอ.และกิจกรรมให้ส่งเสริม/สนับสนุนกิจกรรม สอ.	3.278	0.901	ปานกลาง
8.	มีการพิจารณาอนุมัติโครงการ	4.139	0.822	มาก
9.	มีการรายงานโครงการที่ได้รับอนุมัติต่อสามัญศึกษาจังหวัด	3.694	0.967	มาก
10.	มีการกำกับดูแลกลุ่มนักเรียนให้ดำเนินการตามโครงการ	3.722	0.650	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.630	0.704	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการ สอธ. ด้านการปฏิบัติงานตามแผน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.630$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ข้อ 8 มีการพิจารณาอนุมัติโครงการ ($\mu = 4.139$) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาประจำโครงการ ($\mu = 4.000$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สอธ. โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ($\mu = 3.222$) และข้อ 7 มีการปรับปรุงแผนการเรียนตามตารางสอน ($\mu = 3.278$) ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ข้อ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ความเปี่ยมเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการประเมินผล

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
ด้านการประเมินผล				
1.	มีคณะกรรมการประเมินโครงการก่อนดำเนินการ เช่น สภาพ - ใจครูและปัญหาของโรงเรียน	3.250	0.982	ปานกลาง
2.	มีคณะกรรมการประเมินโครงการระหว่างการดำเนินการ	3.222	0.916	ปานกลาง
3.	มีคณะกรรมการประเมินผลโครงการเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ	3.556	0.926	มาก
4.	มีการให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินการตามโครงการ ต่อครู ที่ปรึกษาประจำโครงการ	3.694	0.907	มาก
5.	มีการให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินการตามโครงการต่อผู้บริหารโรงเรียน	3.472	1.040	ปานกลาง
6.	มีการจัดให้คณะกรรมการรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.361	0.887	ปานกลาง
7.	มีการจัดให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.139	0.822	ปานกลาง
8.	มีการจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม สนับสนุนการดำเนินโครงการ	3.167	1.014	ปานกลาง
9.	มีการจัดประเมินผลงานเพื่อมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรต่อครูและนักเรียนที่จัดดำเนินงานตามโครงการจนประสบความสำเร็จ	2.833	1.014	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.299	0.945	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการ ประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ด้านการประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.299$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 4 มีการให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการต่อครูที่ปรึกษาประจำโครงการ ($\mu = 3.694$) และข้อ 3 มีคณะกรรมการประเมินผลโครงการเพื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ ($\mu = 3.556$) ซึ่งมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ข้อ 9 มีการจัดประเมินผลงาน เพื่อมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรต่อครูและนักเรียนที่จัดดำเนินงานตามโครงการจนประสบความสำเร็จ ($\mu = 3.833$) ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและความเอาใจใส่ต่อการ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงใน ตารางที่ 7 - 9

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงแบบมาตรฐาน ระดับความเข้าใจของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
ด้านการปฏิบัติตามใจโครงการ				
1.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ สอศ.	3.900	0.768	มาก
2.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำโครงการ สอศ.	3.663	0.810	มาก
3.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกู้ยืมเงินทำโครงการ สอศ.	3.650	0.856	มาก
4.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อทำโครงการ สอศ.	3.788	0.772	มาก
5.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดในการจัดทำโครงการ สอศ. อย่างครบวงจร	3.425	0.871	ปานกลาง
6.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ สอศ.	3.400	0.826	ปานกลาง
7.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีดำเนินงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน โครงการ สอศ.	3.600	0.808	มาก
8.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับสรุปผลการดำเนินงานโครงการ สอศ.	3.463	0.859	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.611	0.821	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.611$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าข้อที่มีความเข้าใจสูงสุด คือ ข้อ 1 มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ สอ. ($\mu = 3.900$) รองลงมา คือ ข้อ 4 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อทำโครงการ สอ. ($\mu = 3.788$) และที่มีความเข้าใจน้อย คือ ข้อ 5 มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดในการทำโครงการ สอ. อย่างครบวงจร ($\mu = 3.425$) ข้อ 6 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ สอ. ($\mu = 3.400$) และข้อ 8 มีความเข้าใจเกี่ยวกับสรุปผลการดำเนินโครงการ ($\mu = 3.463$) ซึ่งมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเข้าใจในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และนิเทศโครงการ หลังอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
	ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและนิเทศโครงการ ด้านการให้คำปรึกษา			
1	มีการให้ข้อมูลแนะนำสถานประกอบการให้นักเรียน	3.650	0.719	มาก
2	มีการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนการดำเนินอาชีพของนักเรียนเป็นระยะ ๆ	3.613	0.777	มาก
3	มีการให้คำแนะนำวิธีการรวมกลุ่มของนักเรียนในการเลือกรูปแบบในการดำเนินกิจการ	3.625	0.775	มาก
4	มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการ การขอทุนจัดโครงการ	3.688	0.837	มาก
5	มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการ การขอจดทะเบียนกิจการ	3.550	0.951	มาก
6	มีการให้คำแนะนำการเขียนหนังสือขอกดลงการยืมเงินเพื่อสนับสนุนการทำโครงการจากโรงเรียน	3.613	0.864	มาก
7	มีการให้คำแนะนำการจัดทำหนังสือเชิญประชุม การจดบันทึกการประชุม และการจัดทำรายงานการประชุม	3.425	0.857	ปานกลาง
8	มีการให้คำแนะนำการจัดการด้านการผลิตหรือการบริการ	3.550	0.927	มาก
9	มีการชี้แนะช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตผลหรือบริการ	3.713	0.865	มาก

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
10.	มีการให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับงานอาชีพและแบบแผนการดำเนินงาน	3.475	0.913	ปานกลาง
11.	มีการให้คำแนะนำการจัดทำแฟ้มสำหรับเก็บข้อมูลของโครงการ	3.438	0.871	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.576	0.850	มาก
ด้านการตรวจสอบ				
12.	มีการตรวจสอบการเขียนโครงการของนักเรียน	3.650	0.848	มาก
13.	มีการลงนามใบคำรับรองความถูกต้องของโครงการ	3.650	0.802	มาก
14.	มีการตรวจสอบการทำบัญชีกิจการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ	3.425	0.924	ปานกลาง
15.	มีการเซ็นรับรองในแบบรายงานการปฏิบัติงานของนักเรียน	3.600	0.837	มาก
16.	มีการเซ็นรับรองในหนังสือขอตักลงการยืมเงินจากโรงเรียน	3.738	0.860	มาก
17.	มีการดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้	3.713	0.862	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.629	0.855	มาก
ด้านการนิเทศ				
18.	จำนวนครั้งที่ท่านได้เข้าประชุมร่วมกับกลุ่มนักเรียน	3.375	0.789	ปานกลาง
19.	มีการประสานเพื่อกำหนดวันประชุมกลุ่มของนักเรียน	3.400	0.851	ปานกลาง
20.	มีการประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ สอ. ของนักเรียน	3.325	0.945	ปานกลาง
21.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่กลุ่มนักเรียน	3.625	0.852	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.431	0.859	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แสดงว่า อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสนใจในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและนิเทศงาน ดังนี้

- ด้านการให้คำปรึกษาโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.576$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ให้ความสนใจในการปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 9 มีการชี้แนะช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ($\mu = 3.713$) รองลงมาคือ ข้อ 4 มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการ การขออนุมัติโครงการ ($\mu = 3.688$) และข้อ 1 มีการให้ข้อมูลแนะนำสถานประกอบการให้นักเรียน ($\mu = 3.650$) ข้อที่มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ ข้อ 7 มีการให้คำแนะนำการจัดทำหนังสือเชิญประชุม การจดบันทึกการประชุมและการจัดทำรายงาน

การประชุม ($\mu = 3.425$) ข้อ 10 มีการให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับงานอาชีพ และแผนแผนการดำเนินงานกิจการ ($\mu = 3.475$) และข้อ 11 มีการให้คำแนะนำการจัดทำแฟ้มสำหรับเก็บข้อมูลของโครงการ ($\mu = 3.438$)

- ด้านการตรวจสอบ โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.629$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 16 มีการเซ็นรับรองในหนังสือข้อตกลงการยืมเงินจากโรงเรียน ($\mu = 3.738$) รองลงมาคือ ข้อ 17 มีการดูแลให้นักเรียนปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ($\mu = 3.713$) ข้อที่มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ ข้อ 14 มีการตรวจสอบการทำบัญชีกิจการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ($\mu = 3.425$)

- ด้านการนิเทศโครงการ โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.431$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 21 มีการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่กลุ่มนักเรียน ($\mu = 3.625$) ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 18 จำนวนครั้งที่ท่านได้เข้าประชุมร่วมกับกลุ่มนักเรียน ($\mu = 3.375$) ข้อ 19 มีการประสานเพื่อกำหนดวันประชุมกลุ่มของนักเรียน ($\mu = 3.400$) และข้อ 20 มีการประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ สอธ. ของนักเรียน ($\mu = 3.325$) ซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ข้อ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการประเมินผล และรายงาน

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		μ	σ	ระดับ
ด้านการประเมินผลและรายงาน				
1.	มีการประเมิน โครงการของนักเรียน	3.525	0.800	มาก
2.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการของนักเรียนเป็นระยะ	3.363	0.832	ปานกลาง
3.	มีการจัดทำรายงานเสนอคณะทำงานโครงการ สอธ.	3.225	0.915	ปานกลาง
4.	มีการพิจารณาแบบฟอร์มการรายงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อม	3.188	1.009	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.325	0.889	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 แสดงว่าการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการด้านการประเมินผลและรายงาน โดยส่วนรวมนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.325$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ข้อ 1 มีการประเมินโครงการของนักเรียน ($\mu = 3.525$) ส่วนที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือข้อ 4 มีการพิจารณาแบบฟอร์มการรายงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อม ($\mu = 3.188$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความเข้าใจ ความร่วมมือในการทำโครงการและสภาพการปฏิบัติของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงในตารางที่ 10 - 13

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเข้าใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ด้านการทำความเข้าใจโครงการ

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ด้านการทำความเข้าใจโครงการ			
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ	3.611	0.715	มาก
2.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำโครงการ	3.384	0.764	ปานกลาง
3.	นักเรียนมีความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการกู้ยืมเงินทำโครงการ	3.126	0.885	ปานกลาง
4.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ	3.532	0.838	มาก
5.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลรายละเอียดในการจัดทำโครงการอย่างครบวงจร	3.126	0.837	ปานกลาง
6.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกที่ปรึกษาโครงการ	3.405	0.807	ปานกลาง
7.	นักเรียนมีความเข้าใจในหลักการเขียนโครงการ	3.163	0.840	ปานกลาง
8.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ	3.332	0.924	ปานกลาง
9.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกการปฏิบัติงาน	3.368	0.859	ปานกลาง
10.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินงานโครงการ	3.316	0.818	ปานกลาง
11.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการศึกษาข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจตามความสามารถและ ความถนัดของตนเอง	3.474	0.752	ปานกลาง

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		X	S.D.	ระดับ
12.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ สอ.	3.400	0.832	ปานกลาง
13.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ สอ.	3.247	0.869	ปานกลาง
14.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการขอเงินเพื่อร่วมลงทุนในโครงการ สอ.	3.126	0.855	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.329	0.828	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ สอ. มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.329$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าที่มีความเข้าใจสูงสุด คือ ข้อ 1 นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ ($\bar{X} = 3.611$) รองลงมา คือ ข้อ 4 นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ ($\bar{X} = 3.532$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่ความเข้าใจต่ำสุด คือ ข้อ 3 นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินทำโครงการ ข้อ 5 นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลรายละเอียดในการจัดทำโครงการอย่างครบวงจร และ ข้อ 14 นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการขอเงินเพื่อร่วมลงทุนในโครงการ สอ. ($\bar{X} = 3.126$ เท่ากัน ทั้ง 3 ข้อ) ซึ่งมีความเข้าใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ความเข้มงวดมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบพิธีพิธีเพื่อการนิรยได้ระหว่างเรียน ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		X	S.D.	ระดับ
	ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ			
1.	การได้รับคำแนะนำจากครู - อาจารย์ในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำโครงการ	4.037	0.804	มาก
2.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความรู้ความสามารถ และ ประสิทธิภาพที่จะช่วยกันทำงาน	3.400	0.761	ปานกลาง

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		X	S.D.	ระดับ
3.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความสนใจในการทำงานอาชีพเดียวกัน	3.521	0.786	มาก
4.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความตั้งใจในการหาประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.216	0.914	ปานกลาง
5.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานตามโครงการ	3.126	0.838	ปานกลาง
6.	ครู - อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ให้ข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจตามความสามารถและความถนัดของกลุ่มที่ร่วมกัน	3.532	0.837	ปานกลาง
7.	การได้รับความสะดวก และการบริการ ในค่านแบบฟอร์ม และเอกสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียน	3.926	0.837	มาก
8.	การได้รับความสะดวกในการขอคำปรึกษาจากครู - อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ	3.163	0.786	ปานกลาง
9.	การระดมความคิดและการประสานงานในกลุ่มเกี่ยวกับการเขียนโครงการตามขั้นตอน	3.505	0.793	มาก
10.	การได้รับความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสำหรับนักเรียนกู้ยืมลงทุนตามโครงการ	3.474	0.838	ปานกลาง
11.	การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการกู้ยืมเงินและวิธีการขอยืมเงินทุนหมุนเวียนของโรงเรียน	3.421	0.952	ปานกลาง
12.	การได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ดินขอโรงเรียนดำเนินการตามโครงการ	3.463	0.938	ปานกลาง
13.	การได้รับความรู้-ข้อมูล และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ	3.395	0.904	ปานกลาง
14.	การได้รับความร่วมมือในกลุ่มเกี่ยวกับการบันทึกการปฏิบัติงาน	3.516	0.773	ปานกลาง
15.	การได้รับความร่วมมือในกลุ่มเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินการตามโครงการ	3.495	0.800	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.482	0.837	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 แสดงว่านักเรียนให้ความร่วมมือในการทำโครงการ สอ. โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.482$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าข้อที่ มีความร่วมมือสูงสุด คือ ข้อ 1 การได้รับความแนะนำจากครู - อาจารย์ ในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำโครงการ ($\bar{X} = 3.037$) รองลงมา คือ ข้อ 7 การได้รับความสะดวก และการบริการ ในด้านแบบฟอร์มและเอกสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียน ($\bar{X} = 3.926$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่ มีความร่วมมือต่ำสุด คือ ข้อ 5 กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 3.126$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ความเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการค้าระหว่างเรียน ด้านการปฏิบัติงาน

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		X	S.D.	ระดับ
ด้านการปฏิบัติงาน				
1.	สามารถเขียน โครงการ ได้ถูกต้องและเหมาะสม	3.347	0.849	ปานกลาง
2.	นักเรียนได้กู้เงินทุนหมุนเวียนจากโรงเรียน	3.189	1.150	ปานกลาง
3.	นักเรียนได้กู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียน	2.111	1.158	น้อย
4.	มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนนักเรียนในการทำโครงการ	3.595	0.894	มาก
5.	มีการวางแผนการปฏิบัติงาน	3.600	0.881	มาก
6.	มีการศึกษาการประกอบอาชีพตามสถานประกอบการในท้องถิ่น	3.205	0.874	ปานกลาง
7.	มีการจัดทำบัญชีรายรับ / รายจ่าย	3.574	0.936	มาก
8.	มีการกำหนดสถานที่ และวิธีการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการทำโครงการ	3.600	0.881	มาก
9.	มีความตั้งใจในการหาประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ร่วมลงทุน	3.605	0.887	มาก
10.	มีขั้นตอนเทคนิคการผลิตและการบริการ	3.416	0.821	ปานกลาง
11.	มีการศึกษาจำนวนกลุ่มผู้บริโภคสินค้า และปริมาณที่จะผลิตแต่ละครั้ง	3.416	0.871	ปานกลาง
12.	มีการศึกษาราคาผลผลิตเพื่อจำหน่ายผลผลิต	3.421	0.884	ปานกลาง

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13.	มีการบันทึกการปฏิบัติงาน	3.432	0.860	ปานกลาง
14.	มีการบันทึกปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	3.242	0.885	ปานกลาง
15.	มีการให้ผู้ตรวจและผู้เฝ้าระวังบันทึกผลการปฏิบัติงาน	3.195	0.956	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.329	0.919	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 แสดงว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.329) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 9 มีความตั้งใจในการหาประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ร่วมลงทุน ($\bar{X}$ = 3.605) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีการวางแผนการปฏิบัติงาน และข้อ 8 มีการกำหนดสถานที่และวิธีการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการทำโครงการ ($\bar{X}$ = 3.600) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 นักเรียนได้กู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียน ($\bar{X}$ = 2.111) และข้อ 15 มีการให้ผู้ตรวจและผู้เฝ้าระวังบันทึกผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 3.195)

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย ความเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนด้านการรายงานผลโครงการ

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ด้านการรายงานผลโครงการ			
1.	มีการจัดทำบัญชีเพื่อแสดงฐานะการเงิน งบกำไร ขาดทุน เมื่อสิ้นสุดโครงการ	3.647	0.922	มาก
2.	มีการจัดทำบัญชี เพื่อแสดงยอดจำนวนเงินสด	3.726	0.928	มาก
3.	มีการแบ่งกำไร - ขาดทุน ให้ผู้ร่วมลงทุนอย่างเป็นธรรม	3.879	0.877	มาก
4.	มีการบันทึกการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ	3.547	0.874	มาก
5.	มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ	3.295	0.910	ปานกลาง
6.	มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ โครงการ	3.568	0.948	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.610	0.910	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงว่านักเรียนมีการรายงานผลโครงการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.610$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ข้อ 3 มีการแบ่งกำไร ขาดทุนให้ผู้ร่วมลงทุนอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.879$) รองลงมาคือข้อ 2 มีการจัดทำบัญชีเพื่อแสดงยอดจำนวนเงินสด ($\bar{X} = 3.726$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 3.295$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ แสดงดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น ของผู้เกี่ยวข้อง กับโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		X	S.D.	ระดับ
	ผลกระทบของโครงการ			
1.	โครงการ สอ. ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์อดทน	4.368	0.840	มาก
2.	โครงการ สอ. ช่วยการฝึกฝนนักเรียนในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น	4.263	6.784	มาก
3.	โครงการ สอ. เปิดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ และประสบการณ์ ทุกสาขาวิชาที่เรียนในหลักสูตรมาใช้ได้เต็มที่	4.184	0.854	มาก
4.	นักเรียนในโครงการมีรายได้จากการทำธุรกิจช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง	4.000	0.827	มาก
5.	โครงการ สอ. สร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างนักเรียนด้วยกันอย่างเห็นได้ชัด	4.132	0.894	มาก
6.	โครงการ สอ. สร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างเด่นชัด	4.053	0.887	มาก
7.	นักเรียนในโครงการมีความพึงพอใจในการทำงานอาชีพอิสระเพื่อช่วยตัวเองในวัยเรียน	3.895	0.912	มาก

ข้อที่	รายการ	การปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.	นักเรียนในโครงการมีทักษะที่ดีต่อการทำงานเพื่อช่วยตัวเอง ในวัยเรียน	3.868	0.833	มาก
9.	อาชีพอิสระช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญ	3.947	0.793	มาก
10.	อาชีพอิสระช่วยให้เศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น	3.816	0.854	มาก
11.	อาชีพอิสระเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน	4.079	0.956	มาก
12.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น	4.158	0.779	มาก
13.	ในการประกอบอาชีพอิสระ นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา	4.053	0.825	มาก
14.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนจาก รายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะบูรณาการ ตามหลัก สูตรจุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร	4.053	0.857	มาก
15.	การประกอบอาชีพอิสระเป็นการตอบสนองการจัดการศึกษา “เพื่อชีวิตและสังคม” ได้เป็นอย่างดี	4.053	0.759	มาก
16.	โครงการ สอ. เปิดให้เยาวชนของชาติคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหา ได้ มีวัฒนธรรม คุณธรรมสามารถทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งตนเองและเห็น แนวทางในการประกอบอาชีพ	4.263	0.750	มาก
17.	โครงการ สอ. สามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตได้เป็นอย่างดี	3.895	0.820	มาก
18.	การทำโครงการ สอ. ทำให้ผลการเรียนลดลงกว่าเดิม	2.711	1.296	ปานกลาง
19.	โครงการ สอ. ทำให้นักเรียนมั่นใจในคุณค่าของการเรียนสามารถ นำไปใช้ในชีวิตจริง มั่นใจในศักยภาพของตนเอง	4.053	0.857	มาก
20.	โครงการ สอ. ทำให้นักเรียนรู้จักแหล่งวิชา รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จัก สร้างงานและมีคุณธรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม	4.184	0.576	มาก
21.	การประกอบอาชีพอิสระจะทำให้มีชีวิตที่เปี่ยมสุข	3.868	0.894	มาก
22.	การสนับสนุนและส่งเสริมโครงการ สอ. ให้ดำเนินการต่อไป	4.352	0.804	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.011	0.848	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงว่า ผลกระทบของโครงการ สอ. ที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน กรอบครัว ชุมชน และสังคม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.011$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ ปรากฏว่าข้อที่มีผลกระทบสูงสุด คือ ข้อที่ 1 โครงการ สอ. ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์แก่นักเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ อุดม ($\bar{X} = 4.368$) รองลงมา คือ ข้อ 22 ควรสนับสนุนและส่งเสริมโครงการ สอ. ให้ดำเนินต่อไป ($\bar{X} = 4.342$) ข้อ 2 โครงการ สอ. ช่วยฝึกฝนนักเรียนในเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี ($\bar{X} = 4.263$) และข้อ 16 โครงการ สอ. ฝึกให้เยาวชนของชาติ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีวัฒนธรรม คุณธรรม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งตนเอง และเห็นแนวทางประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.263$) ส่วนข้อที่มีผลกระทบน้อยที่สุด คือ ข้อ 18 การทำโครงการ สอ. ทำให้ผลการเรียนลดลง กว่าเดิม ($\bar{X} = 2.711$)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร / ขาดทุน / เท่าทุน ของ โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงใน ตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนโครงการทั้งหมด จำนวนโครงการที่มีกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน และ ร้อยละของโครงการที่มีกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน จำแนกตามรายปีการศึกษา

ปีการศึกษา	โครงการทั้งหมด	โครงการที่มีกำไร		โครงการที่เท่าทุน		โครงการที่ขาดทุน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2537	168	131	77.98	9	5.35	28	16.67
2538	102	81	79.41	10	9.81	11	10.78
2539	62	53	85.48	3	4.84	6	9.68

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ในปีการศึกษา 2537 จำนวนโครงการ ทั้งหมด 168 โครงการ เป็นโครงการที่ได้รับกำไร มีจำนวน 131 โครงการ คิดเป็น ร้อยละ 77.98 โครงการที่เท่าทุนมีจำนวน 9 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 5.35 และโครงการที่ขาดทุน จำนวน 28 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ในปีการศึกษา 2538 จำนวนโครงการทั้งหมด 102 โครงการ เป็นโครงการที่ได้รับกำไร มีจำนวน 81 โครงการ คิดเป็น ร้อยละ 79.41 โครงการที่เท่าทุนมีจำนวน 10 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 9.81 และโครงการที่ขาดทุน จำนวน 11 โครงการคิดเป็นร้อยละ 10.78 ในปีการศึกษา 2539 จำนวนโครงการทั้งหมด 62 โครงการ เป็นโครงการที่ได้รับกำไร มีจำนวน 53 โครงการ คิดเป็น ร้อยละ 85.48 โครงการที่เท่าทุน

มีจำนวน 3 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 4.84 และโครงการที่ขาดทุน จำนวน 6 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 9.68

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่า แม้จำนวนโครงการที่แนวโน้มลดลงทุกปี แต่ร้อยละของโครงการที่มีกำไรเพิ่มขึ้น และร้อยละของโครงการที่ขาดทุน มีแนวโน้มลดลง

ตอนที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการปรัญญาได้ระหว่างเรียน (สอ.) ตามธรรมชาติของผู้บริหารของโรงเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่

1. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ถึงผลดีของโครงการอย่างจริงจัง และขาดการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
2. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมีการจัดการเรียนการสอนนอก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะมาควบคุม ดูแล นิเทศ การดำเนินโครงการของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
3. นักเรียนขาดความสนใจ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นในการทำโครงการอย่างจริงจัง
4. ผลผลิตของนักเรียนยังขาดตลาดรองรับการจำหน่าย ทำให้นักเรียนขาดขวัญ และกำลังใจที่จะดำเนินโครงการต่อไป ส่งผลต่อโครงการให้ประสบกับภาวะการขาดทุน

ข้อเสนอแนะ

1. เน้นการประชาสัมพันธ์ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้เข้าใจถึงผลดีของโครงการตามคู่มือการดำเนินโครงการ สอ. ของกรมสามัญศึกษา
2. ควรมีการควบคุมดูแลและนิเทศโครงการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
3. ควรมีการคัดเลือกนักเรียนที่จะทำโครงการด้วยความสมัครใจ
4. ในเรื่องการตลาดโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดหาตลาดเพื่อรองรับการจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง

2. อาจารย์ที่ปรึกษา

ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่

1. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ถึงผลดีของโครงการ สอ. ให้ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้รับทราบ เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

2. อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีภารกิจด้านการสอนมากหรืออาจารย์บางท่านรับผิดชอบหลายโครงการ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะมาควบคุม ดูแล และนิเทศโครงการ
3. นักเรียนขาดความสนใจ ความรับผิดชอบ กระตือรือร้นในการทำโครงการ
4. วัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงการมีราคาแพง ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มทุน
5. แหล่งหรือสถานที่จำหน่ายผลผลิตของนักเรียนยังมีน้อยและคุณภาพของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด
6. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการบางโครงการไม่สอดคล้องกับระยะเวลาในการทำกิจกรรม เช่น โครงการเลี้ยงสุกร โครงการเลี้ยงวัว เป็นต้น
7. สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินโครงการบางโครงการ เช่น โครงการเพาะเห็ดนางรม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของโครงการ สอว. เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้เข้าใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น
2. ควรมีการจัดอบรมครู-อาจารย์ ด้านวิชาชีพให้มากขึ้น
3. ควรมีการจัดแสดงผลงานหรือผลผลิตของนักเรียนภายในโรงเรียน และมีการเสนอผลงานของโครงการดีเด่นของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกิดความสนใจ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการประเมิน

1. เพื่อประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอว.) ได้แก่

- 1.1 ประเมินนโยบายเชิงปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน
- 1.2 ประเมินความเข้าใจและความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อโครงการ
- 1.3 ประเมินความเข้าใจและความร่วมมือของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการ

2. ประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร / เท่าทุน/ขาดทุน

3. ประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม

วิธีดำเนินการประเมิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 44 คนอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 86 คน และนักเรียนที่ทำโครงการ จำนวน 1,620 คน
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่ทำโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน จำนวน 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงานตามแผน และด้านการประเมินผล

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความเข้าใจและความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจโครงการ ด้านความเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบและนิเทศโครงการและด้านประเมินผลและรายงาน

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความเข้าใจ ความร่วมมือในการทำโครงการ และสภาพการปฏิบัติงานของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำความเข้าใจโครงการ ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการรายงานผลโครงการ

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียนที่ทำโครงการ เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้ประเมิน นำหนังสือจากคณะคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 22 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น / ความเข้าใจ / การปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 44 คน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 86 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 220 คน

2. ผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการตอบสนองต่อนโยบาย / ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามโครงการสอ. มากที่สุด คือ มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ. รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามโครงการสอ. และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้แก่ครู และนักเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ. เมื่อหากำหนดด้านการวางแผน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามโครงการสอ. มากที่สุด คือ มีการพิจารณาอนุมัติโครงการ รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาประจำโครงการ สอ. และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการจัดเตรียมสื่อ และเอกสารประกอบการประชาสัมพันธ์ ให้แก่ครูและนักเรียน เมื่อหากำหนดด้านการปฏิบัติงานตามแผน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามโครงการสอ. มากที่สุด คือ มีการให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่อครูที่ปรึกษาประจำโครงการ รองลงมา คือ มีคณะกรรมการประเมินผลโครงการ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ มีการจัดประเมินผลงานเพื่อนอบรางวัล หรือเกียรติบัตรต่อครูและนักเรียนซึ่งจัดดำเนินงานตามโครงการ สอ. จนประสบความสำเร็จ เมื่อหากำหนดด้านการประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการสอ. ในการตอบสนองต่อนโยบาย / ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านการทำความเข้าใจโครงการ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมีความเข้าใจมากที่สุด คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ สอ. รองลงมา คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อทำโครงการ สอ. และระดับความเข้าใจน้อยที่สุด คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ สอ. เมื่อหากำหนดด้านการทำ ความเข้าใจโครงการ พบว่า มีความเข้าใจในระดับมาก

3.2 ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาโครงการ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการชี้แนะช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการ รองลงมา คือ มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการ การขออนุมัติโครงการ และระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ มีการให้คำแนะนำการจัดทำหนังสือเชิญประชุมการจดบันทึกการประชุม และการ จัดทำรายงานการประชุม เมื่อหากแต่สิ่งด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาโครงการ พบว่า มี การปฏิบัติในระดับมาก

3.3 ด้านการเอาใจใส่ในการตรวจสอบโครงการ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการเซ็นรับรองในหนังสือขอกดลงการยืมเงินจากโรงเรียน รองลงมา คือ มีการดูแลให้นักเรียนปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ และระดับการปฏิบัติที่น้อยที่ สุด คือ มีการตรวจสอบการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เมื่อหากแต่สิ่งด้านการเอาใจ ใส่ในการตรวจสอบโครงการ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก

3.4 ด้านการเอาใจใส่ในการนิเทศโครงการ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมี การปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่กลุ่มนักเรียน รองลงมา คือ มี การประสานเพื่อกำหนดวันประชุมกลุ่มนักเรียน และระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ มีการ ประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องการจัดทำโครงการ สอ. ของนักเรียน เมื่อหากแต่สิ่ง ด้าน การเอาใจใส่ในการนิเทศโครงการ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

3.5 ด้านการประเมินผลและรายงาน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมีการ ปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการประเมินโครงการของนักเรียน รองลงมา คือ มีการประเมินผลการ ปฏิบัติงานโครงการของนักเรียนเป็นระยะ และระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ มีการพิจารณา แบบฟอร์มการรายงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อม เมื่อหากแต่สิ่ง ด้านการ ประเมินผลและรายงาน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินความพยายามโครงการปฏิบัติงานของนักเรียนในการตอบสนองต่อ นโยบาย / ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านการทำความเข้าใจโครงการ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจโครงการมาก ที่สุด คือ มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ รองลงมา คือ มีความเข้าใจ เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ และระดับความเข้าใจน้อยที่สุด คือ มีความเข้าใจเกี่ยว กับวิธีการกู้ยืมเงินทำโครงการ , การศึกษาข้อมูลรายละเอียดในการจัดทำโครงการอย่างครบวงจร และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการยืมเงินเพื่อร่วมลงทุนในโครงการสอ. เมื่อหากแต่สิ่งด้านการ ทำ ความเข้าใจโครงการ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในระดับปานกลาง

4.2 ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามโครงการมากที่สุด คือ การได้รับความแนะนำจากครู - อาจารย์ ในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำโครงการ รองลงมา คือ การได้รับความสะดวกและการบริการในด้านแบบฟอร์มและเอกสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียน ส่วนระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุนมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานตามโครงการ เมื่อกล่าวเฉลี่ยด้านความร่วมมือ ในการทำโครงการ พบว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4.3 ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามโครงการ คือ มีความตั้งใจในการหาประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้ร่วมลงทุน รองลงมา คือ มีการวางแผนการปฏิบัติงานและมีการกำหนดสถานที่และวิธีการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการทำโครงการ ส่วนระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ การกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่โรงเรียน เมื่อกล่าวเฉลี่ย ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4.4 ด้านการรายงานผลโครงการ พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามโครงการมากที่สุด คือ มีการแบ่งกำไร - ขาดทุน ให้ผู้ร่วมลงทุนอย่างเป็นธรรม รองลงมา คือ มีการจัดทำบัญชีเพื่อแสดงยอดจำนวนเงินสด และระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ มีการสรุปปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ เมื่อกล่าวเฉลี่ย ด้านการรายงานผลโครงการ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก

5. การศึกษาผลกระทบของโครงการ พบว่า โครงการ สอธ. มีผลกระทบสูงสุดในเรื่อง ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ อุดม และผลกระทบน้อยที่สุด เรื่องทำโครงการสอธ. ทำให้ผลการเรียนลดลงกว่าเดิม เมื่อกล่าวเฉลี่ย ด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า มีผลกระทบในระดับมาก

6. การประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับกำไร / เท่าทุน / ขาดทุน พบว่า จำนวนโครงการมีแนวโน้มลดลงทุกปี แต่ร้อยละของโครงการที่มีกำไรจะเพิ่มขึ้น และร้อยละของโครงการที่ขาดทุน มีแนวโน้มลดลง

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในการตอบสนองก่อนนโยบาย/ทิศทาง การประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอธ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย พบว่า ในด้านการวางแผนและด้านการปฏิบัติงานตามแผน มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ถือได้ว่าผู้บริหารผู้ซึ่งมีความสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ให้ความสำคัญ

พยายามสูงในการตอบสนองต่อนโยบาย/ทิศทาง การจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา นั้นถือได้มีความพยายามแสดงบทบาทและภาระหน้าที่ในการส่งเสริมให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม สภาพการเปลี่ยนแปลงของชาติบ้านเมือง และนำไปตามหลักการจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญตามบทบาทและดำเนินการโดยประสานงานให้บุคลากรทุกฝ่ายรู้ เข้าใจ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพ นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ คุณธรรม ไปใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสามารถพัฒนาตนเองและสังคมสืบไป

2. จากผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในการตอบสนองต่อ นโยบาย/ทิศทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอว.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย พบว่า ในด้านการทำความเข้าใจโครงการ ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษาโครงการ และด้านการเอาใจใส่ในการตรวจสอบโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการเอาใจใส่ในการนิเทศโครงการ และด้านการประเมินผลและรายงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ถือได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ซึ่งเปรียบเสมือนพี่เลี้ยงที่คอยช่วยส่งเสริม สนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ ติดตาม และทำงานร่วมกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด ได้มีความพยายามต่อบทบาท และภาระหน้าที่ในการที่จะเป็นพี่เลี้ยง และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เมื่อมีปัญหาช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น เกิดความมั่นใจ เลือกตัดสินใจ แนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพนั้น ๆ รวมทั้งแนะนำให้ นักเรียนสามารถประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องจนสามารถดำเนินงานตามโครงการให้บรรลุตามจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้อย่างมีคุณธรรม

3. จากผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการในการตอบสนองต่อ นโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอว.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย พบว่า ด้านการทำความเข้าใจโครงการ ด้านความร่วมมือในการทำโครงการและด้านการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรายงานผลโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมาก ถือได้ว่า นักเรียนเป็นผู้ที่ลงมือปฏิบัติงานตามโครงการโดยตรง ได้มีความพยายามที่จะตอบสนองต่อ นโยบาย / ทิศทาง การจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น จึงทำให้จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร มีแนวโน้มลดลงผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษา คงจะต้องช่วยกันรณรงค์เกี่ยวกับ การทำความเข้าใจโครงการ ด้านความร่วมมือในการทำโครงการ และด้านการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การแบ่งเวลาในการทำงาน ตามโครงการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน จะต้องไม่มีผล
กระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ของนักเรียน บางขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เมื่อนักเรียน ได้ศึกษา
แล้วยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจน ครู - อาจารย์ในโรงเรียนที่เป็นที่ปรึกษามักจะต้องให้ความพยายาม
ถ่ายทอดความรู้และสร้างความเข้าใจในการจัดทำโครงการเป็นอย่างดีเพราะเมื่อนักเรียนได้ทำ
โครงการประกอบอาชีพอิสระนี้แล้ว จะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ 7 ข้อ คือ

- 3.1 ได้ประสบการณ์ในการทำงาน
- 3.2 รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม
- 3.3 มองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ
- 3.4 ได้เห็นประโยชน์ว่าการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ สามารถนำมาปฏิบัติได้
และใช้ในการทำมาหากิน ได้จริง
- 3.5 รู้จักการวางแผนและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
- 3.6 ได้เรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม จากการทำจริง
- 3.7 ได้พัฒนาให้เกิดกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้

4. จากผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อาจารย์ที่
ปรึกษา และนักเรียนในการตอบสนองต่อนโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน(สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
สุโขทัย ด้านการประเมินจำนวนโครงการที่ได้รับทำไร / เท่าทุน / ขาดทุนพบว่า ตลอดระยะ
เวลา 3 ปี (2537 - 2539) มีจำนวนโครงการทั้งหมด 332 โครงการ เป็นโครงการที่ดำเนินการ
การแล้วมีกำไร 265 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 79.82 เป็น โครงการที่ดำเนินการแล้ว ขาดทุน
45 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 13.55 เป็นโครงการที่ดำเนินการแล้ว เท่าทุน 22 โครงการ คิด
เป็นร้อยละ 6.63 จะเห็นว่ามีผลสำเร็จในการดำเนินการตามโครงการ คือ กู้มกับการลงทุนที่
ก่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 86.45 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน ในด้าน
การปฏิบัติงานที่ว่า

- มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนนักเรียนในการทำโครงการ (มาก)
- มีการวางแผนปฏิบัติงาน (มาก)
- มีการจัดทำบัญชี รายรับ / รายจ่าย (มาก)
- มีการกำหนดสถานที่ และวิธีการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการทำโครงการ (มาก)
- มีความตั้งใจในการหาประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และผู้ร่วมลงทุน (มาก)

ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนที่มีผลสำเร็จจากการทำโครงการเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง 7 ข้อ
ที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี

แต่นักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการน้อยลง เป็นเพราะ

- การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เน้นการจัด การเรียนการสอนที่เน้นวิชาสามัญ การเรียนวิชาสามัญมีมาก การเรียนวิชาชีพ (เลือกเสรี) มีน้อย ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาที่จะปฏิบัติจริงเกี่ยวกับวิชาชีพมากนัก นอกจากนี้ผู้ที่มีความสนใจจริง และต้องการหาอาชีพและต้องการมีรายได้เสริมระหว่างเรียน

- อาจารย์ที่ปรึกษา ที่สนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมีจำนวน จำกัดและยังไม่มีเวลาว่างมากนักที่จะช่วยกันกระตุ้น ทำให้นักเรียนได้มาสนใจและร่วมมือทำ โครงการอย่างจริงจัง

- ทักษะของผู้ปกครอง ยังมุ่งที่จะให้นักเรียนได้เรียนวิชาสามัญ มากกว่าที่จะ ให้ความสนใจเกี่ยวกับรายวิชาที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ซึ่งจะต้องใช้เวลาทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจ มากกว่าการเรียนวิชาสามัญ

- ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มุ่ง ที่จะสนองนโยบายกรมในระยะสั้นๆ เท่านั้น จึงทำให้ขาดแรงกระตุ้น และแรงจูงใจต่อบุคลากรที่ เกี่ยวข้องทุกระดับ

5. จากผลการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหาร อาจารย์ที่ ปรึกษา และนักเรียน ในการตอบสนองต่อนโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด สุโขทัย ด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า การดำเนินการตามโครงการส่งเสริมการประกอบ อาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) มีผลกระทบต่อนักเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียน โดยมีระดับความคิด เห็นด้วย ด้านบวก ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้ประโยชน์จากการทำ โครงการ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ ตอบสนองต่อนโยบาย / ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่าง เรียน พบว่า จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและจำนวนโครงการที่ทำมีจำนวนลดลงเรื่อยๆ ทั้งๆ ที่ความพยายามของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีการปฏิบัติในระดับมากและระดับปานกลาง คณะผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารต้องมีความพยายามในการตอบสนองต่อนโยบาย / ทิศทางอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอไม่ได้มุ่งทำเพียงแต่รายงานผลและติดตามผลให้หน่วยงานระดับสูงทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้นแต่ต้องมุ่งทำให้บรรลุผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังด้วย
2. ผู้บริหารต้องมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีความเข้าใจถึงผลดีของ โครงการอย่างจริงจังจึงจะนั้นจะไม่สามารถปรับเปลี่ยนเจตคติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนได้
3. ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะตามสภาพที่เป็นอยู่นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากจำเป็นต้องเรียนรายวิชาต่างๆและกิจกรรมตามหลักสูตรอีกมาก ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการตามโครงการ
4. ครู - อาจารย์ ในโรงเรียนควรได้รับการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้มากกว่านี้ และมองเห็นองค์รวมความสัมพันธ์ของรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อจะได้สนองนโยบาย/ทิศทางของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม และมีเวลาที่จะให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างจริงจัง ไม่ยึดติดกับเวลาที่จะต้องมุ่งสอนวิชาสามัญหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตรมากนัก
5. อาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษาต้องมีการควบคุม ดูแล นิเทศ การดำเนินโครงการอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาตลอดจนชี้แนะในการแก้ไขปัญหอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่ทำโครงการได้มีวิสัยและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงาน และมีความมุ่งมั่นในงานที่ทำ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จต่อไป
6. ควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การจบหลักสูตรทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีการผ่านการทำโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพราะในสภาพที่เป็นอยู่ไม่มีผลการเรียนและระดับผลการเรียนที่สนองนโยบาย/ทิศทาง โครงการนี้
7. ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนควรจัดกิจกรรมและแรงจูงใจให้มีการแสดงผลงานหรือผลผลิตของนักเรียนตามโครงการอย่างจริงจังและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดเป็นตลาดนัดกลางเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการแข่งขัน ภาคภูมิใจในผลงานที่ทำ อีกทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญของการจัดทำโครงการ เป็นการปรับเปลี่ยนเจตคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพไปในทางที่ดี

8. ผู้บริหารโรงเรียนและครู - อาจารย์ในโรงเรียน ต้องพยายามที่จะปรับเปลี่ยนเจตคติของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้ได้ เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เพราะในสภาพที่เป็นอยู่ นักเรียน - ผู้ปกครอง ยังมีเจตคติที่ว่า การเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษามุ่งที่จะศึกษาหาความรู้ในทางทฤษฎี ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาสามัญต่าง ๆ กิจกรรมและวิชาชีพ ไม่มีเวลาพอที่จะให้มีการปฏิบัติจริง การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพน่าจะดำเนินการหลังจากจบหลักสูตรแล้ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมิน

1. ควรทำการวิจัยเจตคติของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อดูว่าสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือไม่
2. ควรศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของนักเรียนที่ได้จากโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงโครงการที่ทำ และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอยากเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- โกวิท วรพิพัฒน์ . จดหมายข่าวกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2534.
- จันทร์ ทอประคินธุ์ . " การประเมินองค์การนักธุรกิจในอนาคตแห่งประเทศไทย (อศท.)
ระดับหน่วย ปีการศึกษา 2535 ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ " . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต . มหาสารคาม : มศว.
มหาสารคาม , 2536 .
- จุฬารัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช. การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการ
บริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 เพื่อการประกอบอาชีพอิสระ.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2530.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ . เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่อง การประเมินหลักสูตรสำหรับ
นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการประถมศึกษา . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากรวิไล
ประสานมิตร , 2529 .
- นงราม เศรษฐพานิช และคนอื่น ๆ . การบริหารและการจัดการศึกษาของการมัธยมศึกษา :
การส่งเสริมเพื่อการประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวและการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบอาชีพ
ขนาดเล็ก. ม.ป.ท., 2533.
- นงเยาว์ กุลเกลี้ยว . " การศึกษาความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
กรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ที่มีต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมี
รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน " วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการ
แนะแนว . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537 .
- นิตา ชูโต . การประเมินโครงการ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสารการพิมพ์ , 2527 .
- ประชุม รอดประเสริฐ . การบริหารโครงการ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์, 2529
- ปัญญา เทียนนาวา . " ปัญหาการร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่าง
เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ " . วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต . วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2539 .
- ปริศนา บ่วมบาง . " การศึกษาเจตคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนเทศบาลเมืองพิษณุโลก " . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิต
วิทยาการแนะแนว . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537 .
- รุทแมน เลโอนาร์โด . การวางแผนการประเมินที่มีคุณค่า : การประเมินแผนของโครงการ .
แปลและเรียบเรียงโดย ส. วาสนา ประวาลพุกภัย . กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ , 2529

ศึกษาธิการ , กระทรวง กรมสามัญศึกษา. การจัดการเรียนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
มีรายได้ระหว่างเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา , 2534.

_____ คู่มือการบริหารการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา , 2534. (เอกสารอค์สำเนา)

_____ คู่มือนักเรียนการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน.

สุพรรณบุรี : เข็มไทรลึงค์ , 2535.

_____ ชุดฝึกอบรมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา , 2535.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . การกำกับงานและการประเมินผลโครงการ . พิมพ์ครั้งที่ 2 .

กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,
2529 .

สัญญา ธนาสวัสดิ์โยธิน . " ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อเจตคติในอาชีพอิสระของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 " วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการ
แนะแนว . พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2538 .

สุพจน์ จิรันฑุยา . " การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มการจัดกิจกรรมการ
ประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคเหนือ " วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร ,
2539 .

สุรัตนา อาจทอง . " การประเมินผลโครงการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานของศูนย์
สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก " วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา . พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2538 .

สุชิน ผลอาวุธ . " การศึกษาความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่มีต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระ
เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน " วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว . พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537 .

อัมพา บุญศิริรักษ์ . " สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร " วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการแนะแนว . พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2537 .

อรุณศรี อนันตรศิริชัย . " การมีงานทำและการสอนอาชีพตามแนวคิดของผู้บริหารภาคเอกชน"
วิจัยสามเทศ. 12(140) : 3 ; พฤษภาคม 2535.

Devis Rud C. and Arthur M. Horne. "The Effect of Small Group Counseling and A Career Decidedness and Maturity," The Vocational Guidance Quarterly. 34(6) : 260 - 261 ; June, 1986.

Hornada and A boud. "Characteristic of Successful Entrepreneurs," in C.N. Baumback and J.R. Manours ed. Entrepreneurship and Venture Management. P 12. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall , 1975.

Ginzberg, B. Occupational Choice : An Approach to a Geberal Theory. New York : Columbia University , 1951.

Keith , Lyman A. Introduction to Bussiness Enterprise. New York : McGraw - Hill Book Company , 1971.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 1

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

เรื่อง การประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อนโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.ร.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อ โรงเรียน.....
อำเภอ จังหวัดสุโขทัย
2. ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม
☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบโครงการ สอ.ร.

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโครงการ	ปีการศึกษา 2537	ปีการศึกษา 2538	ปีการศึกษา 2539
- จำนวนนักเรียนทั้งหมด			
- จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ สอ.ร.			
- จำนวนโครงการ สอ.ร.			
- จำนวนเงินอุดหนุนโครงการ สอ.ร. ที่โรงเรียนได้รับ			
- จำนวนโครงการ สอ.ร. ที่ยื่นเงินอุดหนุน			
- จำนวนโครงการ สอ.ร. ที่สามารถคืนเงิน ยืมทุนเงินได้			
- จำนวนโครงการ สอ.ร. ที่ได้รับกำไร			
- จำนวนโครงการ สอ.ร. ที่ไม่ได้รับกำไร			
- จำนวนโครงการ สอ.ร. ที่ขาดทุน			

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานจริงของ ผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามสภาพการปฏิบัติจริง
(สอ. หมายถึง โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน)

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านการวางแผน					
1.	มีการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ.					
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ สอ.					
3.	มีการเขียนโครงการ สอ.ของโรงเรียนโดยยึดหลักร่วมคิดร่วมทำ					
4.	มีการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ					
5.	มีการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับโครงการ สอ.					
	ด้านการปฏิบัติงานตามแผน					
6.	มีการจัดเตรียมสื่อและเอกสารประกอบการประชาสัมพันธ์ให้แก่ครูและนักเรียน เช่น คู่มือ, วัสดุภัณฑ์					
7.	มีการชี้แจงให้ครูอาจารย์และนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สอ. โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ๗				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
8.	มีการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ สอว. โดยวิธีการต่างๆ เช่น การประชุม แจกเอกสาร, จัดทำหนังสือเวียน					
9.	มีการรับสมัครกลุ่มนักเรียนที่จัดทำโครงการประกอบอาชีพอิสระ					
10.	มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาประจำโครงการ					
11.	มีการดำเนินการให้นักเรียนเขียนโครงการ					
12.	มีการปรับปรุงแผนการเรียน ตารางสอน และกิจกรรม ให้ส่งเสริม/สนับสนุนกิจกรรม สอว.					
13.	มีการพิจารณาอนุมัติโครงการ					
14.	มีการรายงานโครงการที่ได้รับอนุมัติต่อสามัญศึกษาจังหวัด					
15.	มีการกำกับดูแลกลุ่มนักเรียนให้ดำเนินการตามโครงการ					
ด้านการประเมินผล						
16.	มีคณะกรรมการประเมินโครงการ ก่อนดำเนินการ เช่น สภาพ - ปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน					
17.	มีคณะกรรมการประเมินโครงการ ระหว่างการดำเนินการ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
18.	มีคณะกรรมการประเมินผลโครงการเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ					
19.	มีการให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินการตามโครงการต่อครูที่ปรึกษาประจำโครงการ					
20.	มีการให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินการตามโครงการต่อผู้บริหาร โรงเรียน					
21.	มีการจัดให้คณะกรรมการรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
22.	มีการจัดให้นักเรียนรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
23.	มีการจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตาม สนับสนุนการดำเนินโครงการ					
24.	มีการจัดประเมินผลงานเพื่อมอบรางวัลหรือเกียรติบัตรต่อครูและนักเรียนที่จัดดำเนินงานตามโครงการจนประสบความสำเร็จ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนต่อการปฏิบัติงาน
ตาม โครงการ สอว.

1. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตาม โครงการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 2

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

เรื่อง การประเมินความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เข้าทำงานในการตอบสนองต่อบริบาย/ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมายลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน

อำเภอ จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามในฐานะที่เป็น อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ท่านมีความเข้าใจ
และได้ดำเนินการเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานจริง ดังต่อไปนี้

ถ้าชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามระดับความเข้าใจ
และสภาพการปฏิบัติงานจริง

ข้อ	รายการ	ระดับความเข้าใจโครงการ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	ด้านการทำความเข้าใจโครงการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของการจัดทำโครงการ สอ.					
2.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนใน การทำโครงการ สอ.					
3.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ กู้ยืมเงินทำโครงการ สอ.					
4.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม เพื่อทำโครงการ สอ.					
5.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียด ในการจัดทำโครงการ สอ. อย่างครบวงจร					
6.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียม แผนการดำเนินงานตาม โครงการ สอ.					
7.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีสำเนิ งานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน โครงการ สอ.					
8.	มีความเข้าใจเกี่ยวกับสรุปผลการ ดำเนินโครงการ สอ.					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	<u>ด้านการเอาใจใส่ในการให้คำปรึกษา</u> <u>ตรวจสอบและนิเทศโครงการ</u> <u>ด้านการให้คำปรึกษา</u>					
9.	มีการให้ข้อมูลแนะนำสถานประกอบการให้นักเรียน					
10.	มีการให้ปรึกษาด้านการวางแผนการดำเนินอาชีพของนักเรียนเป็นระยะ ๆ					
11.	มีการให้คำแนะนำวิธีการรวมกลุ่มของนักเรียนในการเลือกรูปแบบในการดำเนินกิจการ					
12.	มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการขออนุมัติโครงการ					
13.	มีการให้คำแนะนำการเขียนโครงการขอจดทะเบียนกิจการ					
14.	มีการให้คำแนะนำการเตรียมหนังสือขอกดลงการยืมเงินเพื่อสนับสนุนการทำโครงการจากโรงเรียน					
15.	มีการให้คำแนะนำการจัดทำหนังสือเชิญประชุม การจดบันทึก และการจัดทำรายงานการประชุม					
16.	มีการให้คำแนะนำการจัดการด้านการผลิตหรือการบริการ					
17.	มีการชี้แนะช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการ					
18.	มีการให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมกับงานกวีชีพและวางแผนการดำเนินกิจการ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
19.	มีการให้คำแนะนำการจัดทำแฟ้มสำหรับเก็บข้อมูลของโครงการ					
	ด้านการตรวจสอบ					
20.	มีการตรวจสอบการเขียนโครงการของนักเรียน					
21.	มีการลงนามในคำรับรองความถูกต้องของโครงการ					
22.	มีการตรวจสอบการทำบัญชีกิจการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ					
23.	มีการเซ็นรับรองในแบบรายงานการปฏิบัติงานของนักเรียน					
24.	มีการเซ็นรับรองใบแจ้งสีกข้อตกลงการยืมเงินจากโรงเรียน					
25.	มีการดูแลให้นักเรียนปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้					
	ด้านการนิเทศ					
26.	จำนวนครั้งที่ท่านได้เข้าประชุมร่วมกับกลุ่มนักเรียน					
27.	มีการประสานเพื่อกำหนดวันประชุมกลุ่มของนักเรียน					
28.	มีการประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการสอ. ของนักเรียน					
29.	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่กลุ่มนักเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
30.	ด้านการประเมินผลและรายงาน มีการประเมิน โครงการของ นักเรียน					
31.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการของนักเรียนเป็นระยะ					
32.	มีการจัดทำรายงานเสนอคณะ ทำงานโครงการ สภร.					
33.	มีการพิจารณาแบบฟอร์ม การรายงานให้สอดคล้องกับ สถานการณ์แวดล้อม					

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ สอ. ท่านพบปัญหาอุปสรรค และ
มีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

1. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการ

[illegible]

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
30.	ด้านการประเมินผลและรายงาน มีการประเมิน โครงการของ นักเรียน					
31.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการของนักเรียนเป็นระยะ					
32.	มีการจัดทำรายงานเสนอคณะ ทำงานโครงการ เสร.					
33.	มีการพิจารณาแบบฟอร์ม การรายงานให้สอดคล้องกับ สถานการณ์แวดล้อม					

ตอนที่ 9 การปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ สอ. ท่านพบปัญหาอุปสรรค และ
มีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

1. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการ

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 3

สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

เรื่อง การประเมินความพยายามในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อ
นโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริม การประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
(สอ.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน
อำเภอ จังหวัดสุโขทัย

2. เลขที่โครงการ สอ. มาแล้ว โครงการ
ได้แก่ โครงการ

2.1 ได้กำไร โครงการ

ได้แก่ โครงการ

โครงการ

โครงการ

2.2 ขาดทุน โครงการ

ได้แก่ โครงการ

โครงการ

โครงการ

2.2.1 สาเหตุที่ทำให้โครงการขาดทุน คือ

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 **แบบสอบถามระดับความเข้าใจและสภาพการปฏิบัติงานจริงของ**
นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2.1) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามระดับความเข้าใจและ
สภาพการปฏิบัติงานจริง

ข้อ	รายการ	ระดับความเข้าใจโครงการ ฯ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ผู้แทนทำความเข้าใจโครงการ					
2.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งโครงการ					
3.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำโครงการ					
4.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการขอยืมเงินทำโครงการ					
5.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ					
6.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลรายละเอียดในการจัดทำโครงการอย่างครบวงจร					
7.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกที่ปรึกษาโครงการ					
8.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเขียนโครงการ					
9.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ					
10.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกการปฏิบัติงาน					

ข้อ	รายการ	ระดับความเข้าใจโครงการ ๑				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินงานโครงการ					
11.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการศึกษาข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจตามความสามารถและ ความถนัดของตัวเอง					
12.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำโครงการ สอว.					
13.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ สอว.					
14.	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการขอยืมเงินเพื่อร่วมลงทุนในโครงการ สอว.					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ๑				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
15.	ด้วยความร่วมมือในการทำโครงการ การได้รับคำแนะนำจากครู - อาจารย์ในโรงเรียนเกี่ยวกับการทำโครงการ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
16.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุน มีความรู้ความสามารถ และ ประสบการณ์ที่จะช่วยกันทำงาน					
17.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุน มีความสนใจในการทำงานอาชีพ เดียวกัน					
18.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุน มีความตั้งใจในการหาประสบ - การณการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
19.	กลุ่มเพื่อนนักเรียนที่ร่วมลงทุน มีความรับผิดชอบต่อการดำเนิน งานตามโครงการ					
20.	ครู - อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ให้อุปการะและเกื้อหนุนอาชีพ ที่สนใจตามความสามารถและ ความถนัดของกลุ่มที่ร่วมกัน					
21.	การได้รับความสะดวก และการ บริการในด้านแบบฟอร์ม และ เอกสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียน					
22.	การได้รับความสะดวกใน การขอคำปรึกษาจากครู - อาจารย์ ที่ปรึกษาโครงการ					
23.	การระดมความคิดและการ ประสานงานในกลุ่มเกี่ยวกับ การเขียนโครงการต่อเนื่อง					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
24.	การได้รับความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนสำหรับนักเรียนกู้ยืมลงทุนตามโครงการ					
25.	การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการกู้ยืมเงินและวิธีการขอยืมเงินทุนหมุนเวียนของโรงเรียน					
26.	การได้รับความสะดวกเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ดินของโรงเรียนดำเนินการตามโครงการ					
27.	การได้รับความรู้ ข้อมูล และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเตรียมแผนการดำเนินงานตามโครงการ					
28.	การได้รับความร่วมมือในกลุ่มเกี่ยวกับการบันทึกการปฏิบัติงาน					
29.	การได้รับความร่วมมือในกลุ่มเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินการตามโครงการ					
ด้านการปฏิบัติงาน						
30.	สามารถเขียนโครงการได้ถูกต้องและเหมาะสม					
31.	นักเรียนได้ใช้เงินทุนหมุนเวียนจากโรงเรียน					
32.	นักเรียนได้กู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียน					
33.	มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนนักเรียนในการทำโครงการ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
34.	มีการวางแผนการปฏิบัติงาน					
35.	มีการศึกษาการประกอบอาชีพตามสถานประกอบการในห้องเรียน					
36.	มีการจัดทำบัญชีรายรับ / รายจ่าย					
37.	มีการกำหนดสถานที่ และวิธีการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการทำโครงการ					
38.	มีความตั้งใจในการหาประสบการณ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และผู้ร่วมลงทุน					
39.	มีขั้นตอนเทคนิคการผลิตและการบริการ					
40.	มีการศึกษาจำนวนกลุ่มผู้บริโภค สำนักร และปริมาณที่จะผลิตแต่ละครั้ง					
41.	มีการศึกษาราคาผลผลิตเพื่อจำหน่ายผลผลิต					
42.	มีการบันทึกการปฏิบัติงาน					
43.	มีการบันทึกปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน					
44.	มีการให้ผู้ตรวจและผู้สังเกตบันทึกผลการปฏิบัติงาน					
45.	<u>ด้านการรายงานผลโครงการ</u> มีการจัดทำบัญชีเพื่อแสดงฐานะการเงิน งบกำไร ขาดทุน เมื่อสิ้นสุดโครงการ					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติตามโครงการ ฯ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
46.	มีการจัดทำบัญชี เพื่อแสดงยอด จำนวนเงินสด					
47.	มีการแบ่งกำไร - ขาดทุน ให้ผู้ร่วมลงทุนอย่างเป็นธรรม					
48.	มีการบันทึกการปฏิบัติงาน เป็นระยะ ๆ					
49.	มีการสรุปปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนิน โครงการ					
50.	มีการรายงานผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการ โครงการ					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 4

สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ (ผู้บริหาร-ครูที่ปรึกษา-นักเรียน)

เรื่อง การประเมินความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการตอบสนองต่อ
นโยบาย/ทิศทาง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
(สอว.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน

อำเภอ จังหวัดสุโขทัย

2. ตำแหน่ง/สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ผู้บริหาร ☐ ครูที่ปรึกษา ☐ นักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามความคิดเห็น

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ผลกระทบของโครงการ					
1.	โครงการ สอ. ช่วยเสริมสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ แก่นักเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต					
2.	โครงการ สอ. ช่วยการฝึกฝน นักเรียนในเรื่องการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ได้ดียิ่งขึ้น					
3.	โครงการ สอ. เปิดโอกาสให้ นักเรียนนำความรู้ และ ประสบการณ์ ทุกสาขาวิชา ที่เรียนในหลักสูตรมาใช้ได้เต็มที่					
4.	นักเรียนในโครงการมีรายได้จาก การทำธุรกิจช่วยแบ่งเบาราย ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง					
5.	โครงการ สอ. สร้างความ สัมพันธ์อันดี ระหว่างนักเรียน ด้วยกันอย่างเห็นได้ชัด					
6.	โครงการ สอ. สร้างความ สัมพันธ์อันดี ระหว่างครู กับนักเรียน ได้อย่างเด่นชัด					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	นักเรียนในโครงการมีความพึงพอใจในการทำงานอาชีพอิสระเพื่อช่วยตัวเองในวัยเรียน					
8.	นักเรียนในโครงการมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเพื่อช่วยตัวเองในวัยเรียน					
9.	อาชีพอิสระช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญ					
10.	อาชีพอิสระช่วยให้เศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น					
11.	อาชีพอิสระเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
12.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ นักเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น					
13.	ในการประกอบอาชีพอิสระนักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา					
14.	การประกอบอาชีพอิสระทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนจากทฤษฎีและกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะบูรณาการตามหลักสูตรจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ระดับความเกิดขึ้น				
		เกิดขึ้น อย่างถึง	เกิดขึ้น มาก	เกิดขึ้น	เกิดขึ้น น้อย	เกิดขึ้น น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
15.	การประกอบอาชีพอิสระเป็นการ ตอบสนองการจัดการศึกษา “เพื่อชีวิตและสังคม” ได้เป็น อย่างดี					
16.	โครงการ สอว. เปิดให้เยาวชน เกษตรเกิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหา ได้มีวัฒนธรรม คุณธรรมสามารถ ทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งตนเองและ เห็นแนวทางในการประกอบ อาชีพ					
17.	โครงการ สอว. สามารถใช้ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตได้เป็น อย่างดี					
18.	การทำโครงการ สอว. ทำให้ผล การเรียนรู้ลดลงกว่าเดิม					
19.	โครงการ สอว. ทำให้รักเรียนมัน ใจในคุณค่าของการเรียน สามารถ นำไปใช้ในชีวิตจริง มันใจใน ศักยภาพของตน					

ข้อ	รายการ	ระดับความถี่				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
20.	โครงการ สอ. ทำให้นักเรียนรู้ จักแหล่งวิชา รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักสร้างงานและมีคุณธรรม ที่ถือประ โยชน์ต่อตนเองและต่อ ส่วนรวม					
21.	การประกอบอาชีพอิสระจะทำให้ มีชีวิตที่เป็นสุข					
22.	ควรสนับสนุนและส่งเสริม โครงการ สอ. ให้ดำเนินการต่อไป					